

ST. — NO. 1712. Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., 3. JULIJA (July 3), 1940

Published Weekly at 2301 So. Lawndale Ave.

LETO—VOL. XXXV.

NEDRŽAVLJANI SE MORAO REGISTRIRATI!

Sovjetska Unija se pomaknila proti Balkanu

NEMCIJA IN ITALIJA BILI O RUSKI
NAMERI PROTI ROMUNIJI V NAPREJ
OBVEŠČENI. — VAZNE STRATEGIČNE
PRIDOBITVE. — KAJ MISLI BERLIN?

Ručega ultimatuma Romuniji so počnali razmerje že dolgo pričakovali. Vedeli so, da Močka čaka le ugodnega položaja za svojo potrebo. Ko je uvidela, da Nemčija zmaguje hitrej kot je pričakovala, tako uploh je pričakovala njeni zmage, se je najprvo požurila s popolno osvajitvijo baltiških dežel in ko je izvršila to, je prila Romuniju na vrsto.

Važne pridobitve

Ultimatum, ki ga je dobil kralj Karol iz Moske, najbrž tudi njega ni prenenetil. Vedel je, da pride prej ali slej. In baš radi tega se je pred nekaj tedni nagnil k Nemčiji in nad svojo državo proglašil nacijski sistem. Računal je, da će bodo ruske zahteve preostre, mu bo Nemčija pomagala, ali vsaj ublažila sovjetske pogoje.

V svojem ultimatumu je Rusija res zahtevala več nego je kralj Karol pričakoval. Apeliral je na nemškega poslanika v Bukarešti, da naj nemudoma pri svoji vladni pozivki, kaj mu je storiti: Ali naj ruske pogoje odkloni, in če to stori, ali mu bo Nemčija pomagala? Hitlerjev poslanik se je z letalom odpeljal na Dunaj, da od tam zaupno govoril z merodajnimi člani vlade v Berlinu, kaj naj odgovori Karlu. Odgovor je bil, da se naj na pomoč Nemčije nikar ne zanaša. Rok za potek ultimatumu se je bližal in Karl se je udal.

Rusija je dobila ne samo Besarabijo, ki je bila njena do konca prejšnje svetovne vojne, nego tudi važne strategične kraje ob Črnom morju in ob ustju Donave, ki prej niso bili njeni. Vrh tega tudi velik del Bukovine, ki je bila do leta 1918 avstrijska dežela.

Zmaga brez vojne

Rusija trdi, da je prebivalstvo Besarabije v veliki večini ukrajinsko, Romunija pravi, da tvorijo Ukrajinci in Rusi le 20 odstotkov besarabijskega prebivalstva. Bilo tako ali tako, Besarabija je spet pod Rusijo. Meri 17,146 kv. milij in ima tribiljno 4,000,000 prebivalcev. Ljudstvo se preživlja vencem s poljedelstvom.

Bukovina ima 4,030 kv. milij in 910,000 prebivalcev. Ti dve deželi, a sedaj popolnoma pod vojnico vlado.

Vrh tega je Rusija zahtevala, da ji Romunija prepusti za oporišče svoje vojne mornarice Konstanco, ki je edina velika romunska luka ob Cr-

TRIDESET LET DELOVANJA J. S. Z.

Ciste skromno je pred nami še ena tridesetletnica.

Lahko in upravičeno bi jo sijajno praznovati. Kajti za sabo ima zasluge, ki so za njeno delo med našim ljudstvom neprecenljive!

V prejšnji številki tega lista so bili na 2. strani priobčeni podatki o zborih JSZ. Bilo je enajst rednih in dve izredni konferenci. Iz njih se je čitatelj lahko poučil, da je bila Jugoslovanska socialistična zveza ustanovljena 3. in 4. julija 1910 v Chicagu, torej natančno pred tridesetimi leti.

Na isti datum, kot je bila ustanovljena pred tridesetimi leti — na 4. julija, je sklican njen XII. redni zbor.

Prvi je bil res jugoslovanski, kajti na njemu so bile zastopane s svojimi najboljšimi idealisti v Ameriki vse štiri jugoslovanske narodnosti: Hrvati, Slovenci, Srbi in Bulgari. Ni jih bilo mnogo. Le 28 članov je bilo na ustanovnem zboru, ki so reprezentirali odbore in enajst socialističnih organizacij vseh štirih narodnosti.

Najboljšo organizirano skupino, ki je poslovala do tedaj že nad pet let, so imeli Slovenci. Srbi, Bulgari in Hrvati pa so imeli na tem zboru najboljše govornike.

"SOVRAŽNI TUJCI"

Ko je Italija napovedala vojno Angliji, je Kanada storila isto proti Italiji. Ampak še ni bila Italija, pač pa Italijani v Kanadi, ki so s tem avtomatično postalni sovražniki Kanade. Oblast jih je vzela iz stanovanj in jih poslala v koncentracijski tabor. Na gornji sliki na desni je Italjan in levi vojak, ki ga vodi v zaporni tabor. Voja je ne samo zlo nego največje gorje.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

"Socialna revolucija" v Evropi je dobila zamah. Ampak je fašistična in ne tak, kakor so si jo zamislieli marksisti.

Njen obseg je ogromen. Njeno glavno mesto je Berlin. Zaenkrat je fašizem močno v sedlu. Marksisti v Evropi vzliči silnemu udarcu, ki jih je zadel s posramom Francije, ne obupavajo.

Za militarizem iztisne denarje kako vsaka država. A če se gre za socialne priboljške in za relif brezposelnim, je cincanja in jamranja, da je treba hraničiti, nič koliko. Vzrok temu so razmere in pa ljudje, ki nočejo poskrbeti, da bi bili zastopani v zakonodajah boljše kot so.

Spanija se tudi nadeja pridobitev na račun Francije in Anglije. General Franco je bil na posetu v Rimu, doma pa je dopustil demonstracije proti Angliji, s katerimi je zahteval kolonije, Gibraltar in več veljavne po svetu. Berlinu in Rimu Španija pomaga tudi s propagando v Južni Ameriki. "Vzemite posesti Anglije, Francije in druge v tujih rokah, kajti vzete so bile Španiji in spadajo vam!" Nemška nacijska propaganda pa se tam spremno uveljavlja z gesлом: "Otresimo se tuju kapitalistične plutokracije! Bogata-

siva Južne Amerike spadajo vam!"

Municipska industrija je v tej dobi vojne in tekmovalnega oboroževanja najvažnejša. V Evropi so štirje največji municipski obrati na svetu, izmed katerih kontrolira Hitler tri, namreč Krupove, Škodove in sedaj Schneiderjeve v Franciji. Četrta so Vickers-Armstrong, Ltd. v Angliji. Velike municipske tovarne ima tudi Švedska in razvija si jih Rusija, toda omenjene štiri so najgromnejša podvetja te vrste na svetu.

Indija bi lahko sedanj situacijo izrabila in se Anglije otrešla. Toda indijski politiki so v tej vojni spoznali, da jim je boljše biti pod Veliko Britanijo, kakor pod Japonsko ali kakko drugo velesilo, ki hrepeni po kontroli, kajti svobode Indijcem nobena ne bo prinesla, pač pa jih lahko vzela še to, kar jo imajo sedaj.

John L. Lewis je postal v politiki pravi akrobat. Republikancem se laska z napadom na Roosevelta in pa Hooverje deležen njegovega blagovnika. Toda republikanska konvencija je nominirala za svojega kandidata človeka, za kate-

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Tuji begunci v Franciji prišli nacijem v pest

Delavski krog v Londonu so v skrbih za antifašistične begunce, katerih je tisoče iz Avstrije, Spanije, Nemčije in Italije. Okrog 11,000 Nemcev, Avstrijev in Italijanov je uteklo v Francijo iz Spanije po porazu republike. Služili so tam v mednarodni brigadi. Nemčija je v svojih pogojih za premirje zahtevala, da ji morajo biti ti begunci izročeni, kar pomeni, da bodo mnogi usmrčeni bodisi od Hitlerjevih ali Mussolinijevih aktijev, drugi pa mučeni v koncentracijski kampi.

V splošni zmedri se je le manjši številu beguncem, ki so imeli zavetje v Franciji, posrečile zbežati v Švico, ali pa v Anglico. Švica je zdaj vse obkrožena od fašističnih sil in vseled tega tudi tam niso varni.

Prosvetna matica ena nojažnejših točk na XII. zboru

Delo na prosvetnem polju in razne izobraževalne ustanove je stvar, ki zasluži na zboru v Clevelandu čimveč pozornosti. Kajti baš na polju prosvetnih aktivnosti lahko veliko storimo. O Prosvetni matici bodo na zboru poročali njeni funkcionarji, o naših kulturnih problemih pa referirala Frank Cesen in Ivan Molek.

Naše prireditve to teden v Clevelandu

Ob priliku zборa JSZ bo v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. v petek 5. julija koncert in shod, na katerem bo govornik Norman Thomas.

V soboto bo banket istotako v Slov. del. domu, v nedeljo pa slavlje 30-letnice kluba št. 27 JSZ. Več je v oglaših v tej številki.

Slovenski izseljenici zelo prizadeti

V francoskih in belgijskih rudnikih, pa tudi po Nizozemskem, je bilo vposlenih pred to vojno stotine Slovencev, posebno v premogovnikih v Lensu, Lievinu itd., kjer je meseca junija divljala krvava borba med zavezniškimi in nemškimi armadami. Gotovo so tudi ti delavec užili v onih dneh veliko gorja in strahu.

Priporočite Proletarca avtom prijateljem!

Stroge kazni za one, ki se ne bi ravnali po zakonu

VSAK NEDRŽAVLJAN PRIMORAN ODTISNITI PRSTE. — POSTAVA O TUJCIH STOPI V VELJAVO KONCEM AVGUSTA. — POOSTRENE DOLOČBE O DEPORTACIJAH

Prošlo soboto je predsednik Roosevelt podpisal zakon, ki se imenuje "Alien Registration Act of 1940". Bil je sprejet domača brez opozicije v obema zbornicama v veri, da bo z njim udarjena "petra kolona" s svojimi sabotažniki in špijoni.

Zmotna domneva

Ta domneva poslavcev je zmotna, kajti s svojim zakonom pod omenjenim imenom niso udarili pete kolone, nego tri in pol milijona poštenih nedržavljanov.

Kajti kakor je dejal Norman Thomas v Chicagu prošlo soboto, se špijon in resnični sabotažnik tega zakona ni mogoč. Dal pa je pečat manjvrednosti prste tisočkrat na dan, kajti na tistem odtisku ni nikjer nobenega znamenja, da so špijoni, ali da kanijo izvršili sabotažna dejanja.

Niti se ne bo s tem zakonom prišlo v okom takozvanimi "peti koloni". Tujerodni nedržavljanji so večinoma navadni delavci, ki ne žele ničesar kot delo in pa se jih pusti v miru in živeti po zakonih, kakor žive pošteni državljanji.

Določbe o registraciji

Sestdeset dni po 28. juniju, ki je datum predsedniškega podpisa te postave, se bodo morali vsi nedržavljanji v starosti od 14. leta naprej osebno registrirati na določenih uradih in dati odtisk prsta. To lahko stane v času štirih mesecev. Za registratore so določeni poštarji.

Otroke nedržavljanje pod 14. letom starosti pa morajo priti osebno registrirati starši, ali ako otrok staršev nima, pa njegov varuh. Vsakdo bo moral navesti datum priselitve v to deželo, navesti dela, ki jih je ali jih namerava opravljati, opisati svoje aktivnosti, ki jih je ali jih

misli vršiti, izjaviti, koliko časa se misli ostati v tej deželi, nавesti kriminalna dejanja, ako jih je izvršil, in kazni, ki jih je dobil, in navesti, če je kdaj bil ali je še v kaki anarhistični in slični organizacijah.

Najnevarnejša določba

Slednje je za nedržavljanje najnevarnejša določba, ker zameva brezpojno deportiranje takih kršilcev. Sicer ta določba ni nova, kajti sprejeta je bila v času vojne hysterije 16. oktobra 1918. V postavi za registriranje tujev je znova vključena. Deportaciji je podvržen vsak tak tujec, ki je v kaki anarhistični in slični organizaciji sedaj, ali je bil član kdaj prej, neglede kako dolgo nazaj.

Zakon določa deportacije za take tujev in kazni za državane, ki bi ali so širili letake, ali ustremeno delovali za rušenje discipline v armadi ali v marinici, propagirali nezvestobo teji republike, hujškali proti oblasti ali delovali z besedo, tiskom ali kakorkoli za nasilno strmoglavjenje vlade.

Kadar oblast zasumi, da ima državljan ali nedržavljan doma ali kjerkoli nepostavno literaturo, sme z dovoljenjem merodajne avtoritev učreti v tako stanovanje ali urad v svrhu preiskave in zapleniti prepovedani material, ki ga ima kršilec bodisi pri sebi ali kjerkoli.

Določba o te vrste kršitvah je zelo dolga in našteta poleg omenjenih še razne druge enako kaznivje pregreske.

Vsač tujec, ki vedoma pomaga k nepostavnemu priseljevanju je istotako podvržen deportaciji.

Zelo ostre so kazni za one, ki navedejo o sebi nepravilne podatke, ali ki se v dobi štirih mesecev, ko se registracijski (Nadaljevanje na 7. strani.)

Kaj imamo in kaj je vredno ohraniti?

Imamo "Proletarca", ki je skozi 35 let svojega izhajanja izpričal, da je resnično delavski list. Ta dolga doba njegovega izhajanja je v ponos vsem onim, ki so delali zanj.

Imamo Ameriški družinski koledar, ki nudi najbogatejši vir raznih podatkov o naših naselbinah, kulturnih društih, domovih in razne druge preglede o naših ustanovah.

Imamo Majski Glas — revijo, s kakršno se ne more ponašati nobena druga socialistična organizacija.

Imamo Prosvetno matico, ki je vredna, da v nji čim bolj osredotočimo svoje moči v skupno korist napredku našega ljudstva.

Imamo JSZ, ki je izvršila propočno več dela v svojem področju kot katerakoli organizacija slične vrste.

Imamo Slovenski delavski center. Vse to je nam vzelilo mnogo truda in žrtv. Vredno je to, kar imamo, tudi ohraniti!

Sovjetska Unija se pomaknila proti Balkanu

(Nadaljevanje s prve strani.)
največjih luh nemškim vojnim ladjadim. To so ji odklonile z jemanjem, da bodo storile vse kar potrebno za varovanje nemškega prometa po Donavi. Ampak kar se ni posrečilo Nemčiji, je dosegla Rusija.

Kod kontrolira ta mesta, je gospodar ustaja Donave in s tem njenje poti v in iz Črnega morja. Ako je Nemčija kanila vzetje Romunije in s tem zagospodovati nad vso Donavo, jo je Rusija prehitela.

V Berlinu "indiferentni"

V Bukarešti in Londonu so smatrali, da Nemčija ne bo držala rok križem nego prisredovala v Moski v korist Romunije. V svet so se razširile celi vesti, da bosta Nemčija in Italija skupno ščitile Romunijo.

Toda nemški tisk je po naročilu vlade odločno izjavil, da so vsa taka poročila le pobozna želja onih, ki bi radi, da se skali prijateljstvo med tretjim rajhom in Rusijo. Nemška in italijanska vlada sta bili o russki nameri iz Moskev v naprej obveščeni, je pojasnjeval nemški tisk in vrh tega še oznanil, da je bil sporazum med Nemčijo in Rusijo glede Romunije sklenjen že lanskoga julija in avgusta na tajnih pogajanjih.

Pravilne domene

Ta trditev nemškega tiska z nas ni novost, kajti rekli smo že lanskega avgusta, da Rusija in Nemčija nista sklenili samo nenapadalnega paktu, nego se tajno domenili za razdelitev Poljske in drugih dežel.

Vendar pa je vzliz temu tajnemu sporazumu očitno, da si diktatorji prav nič ne zaupajo in točno vedo, da bodo skušali prej ali slej obračunati drug z drugim.

NEKAJ DEJSTEV O VELESILAH

Pred vojno je imela Francija celokupnega v inozemstvu investiranega kapitala le 4 odstotne naloženega v svojih kolonijah.

Samo 3 odstotke najpotrebejših surovin se lahko dobijo v kolonialnih posestvih.

Gostilne v Sloveniji

V Jugoslaviji je okrog 20.000 gostilens, izmed teh 5.194 v Sloveniji ali ena na vsakih 200 prebivalcev. Vsled take množine gostilens je uprava dravskih banovine (Slovenije) odredila, da se ne sme izdati do 31. decembra prihodnje leto nobene licence za nove gostilne.

CUDNO SPOŠTOVANJE

Kmalu ko je nemška armada okupirala Pariz in prevzela vrhovno komando nad mestom, so nemški višji častniki korakali k Arch de Triomphe, in položili venec na grob neznanega francoskega vojaka in mu salutirali.

Kaj bo s francoskimi investicijami v inozemstvu?

Francoški kapital v inozemstvu je ogromen. V Jugoslaviji na primer kontrolira kovinske in premogovne rudnike. V Santa Rosaliji, Nižja California v Mehiki, so veliki balkreni rudniki, v katerih je zaposlenih okrog 10 tisoč delavcev. Ta prirodna bogastva lastuje francoški kapital. Mehikiška vlada se ukvarja z načrti, ki bi lastninsko pravico prenesli s tujih kapitalistov na mehiško ljudstvo.

Aeroplanska industrija v Kanadi

Kanada je vsled vojne zelo povečala mnogo svojih industrij in ob enem razvija aeroplansko industrijo, v kateri upa že letos zgraditi nad tisoč letal, prihodnje leto pa nad pol drug tisoč.

ZAPISNIK KONFERENCE J. S. Z. IN PROSVETNE MATICE

DNE 12. MAJA 1940 V MILWAUKEEJU, WIS.

Konferenca zastopnikov društva Prosvetne matice in klubov JSZ je bila sklicana v nedeljo 12. maja 1940 v dvorano SST na National Ave. v Milwaukeeju ob 10. zjutraj. Udeležili so se je zastopniki iz naših v severnem Illinois in iz Milwaukeeja, Wis.

Zborovanje je otvoril tajnik konferenčne organizacije Anton Garden ob 10. dop. Za predsednika je bil izvoljen s. Frank Zaitz. Zapisnikarica Kristina Podjavoršek.

Zapisnik prejšnje konferenčne sprejet kot čitan. Finančno poročilo. V konferenčni blagajni je \$40.60. Zadnja konferenca je sklenila, da se prispeva iz konferenčne blagajne vsoto \$10 v korist Proletarca.

Tajnik pojasni, da je to vsoto zadržal in to iz razloga, ker bo konferenca pošlala delegata na zbor v Cleveland in bo denar potrebovala.

Njegovo poročilo odobreno. Poročilo prosvetnega odseka, ki je bil izvoljen na zadnji konferenci. Frank Puncer pravi, da mandata ni sprejel in torej tudi nima kaj poročati. Ivan Molek poda obširno pisemo poročilo, da on je skušal svojo analogo vršiti, kar pa mu ni uspel in navaja vzroke. Ker tretji odbornik ni navzoč, se poročilo prvih dveh vzame na zname.

Frank Zaitz poda referat o našem gibanju in aktivnosti glede Majskega Glaša in 35-letnice Proletarca, kako bi se bo branila z vso svojo oboroženo silo. Vprašanje je, če si ne bo turška vlada spet "povabljena," naj pošlje zastopnika na "posvetovanje" v Moskvo. Lani koncem avgusta je moral tajnik, kjer so mu sporočili predlog za skupno kontrolo nad Dardanelami. Turčija ni je predlog takrat še upala odkloniti in tudi sedaj pravi, da se bo branila z vso svojo oboroženo silo. Vprašanje je, če si ne bo Rusija izbrala za to zahtevo tak moment, ko tudi Turčiji ne bo kazalo drugega kakor sprejeti pogoje, kakor jih je Romunija.

O agitaciji za Proletarca in Prosvetno matico govori Frank Zaitz.

Nato sledi poročila zastopnikov, ki so:

Za društva SNPJ: št. 1, Anton Garden; št. 14, Marija Čelarec; št. 102, Angela Zaitz; št. 104, Vincent Pugel; št. 119, Ana Mahnich; št. 192, Mary Musich, Mary Mihelčič, Mary Camer, Josephine Slapnik in Louise Vidmar; št. 449, Jacob Adam; št. 559, Oscar Godina; št. 568, Anton Kerzich; št. 686, John Radel, Milwaukeska federalna SNPJ, Rudy Singer, Leo Swaiger, Leo Vidmar in Anna Puncer; Bled št. 19, JPZS, Kristina Podjavoršek, Leonard Alpner, Charles Čuk in Mary Shuler; klub JSZ: št. 1, Louis Beniger in Kristina Turpin; št. 37, Theresa Kajtna, Math Smolarec, John Camer; št. 45, Paul Peklaj; št. 180, Rudy Singer in Math Musich. Kulturne organizacije: Naprej, Frank Puncer, Mrs. Čuk in Leonard Alpner; ženski zadružni odsek, Wauke-

Socialisti v Wisconsinu pred težkimi problemi

Milwaukee, Wis. — Socialistična stranka v Wisconsinu je še vedno največja državna skupina v ameriški socialistični stranki. Toda politično je postala slabka kakor v New Yorku, razen kar ima še mandat, moči in vpliva v Milwaukeeju.

Zastopniki so navajali, kako se vsaki po svoje trudijo, da obdržijo svoja društva in klube včlanjenje pri Prosvetni matici in bodo se v bodoče delovali na to, da ostanejo včlanjeni še za naprej.

Predlog sprejet, da se prihodnja konferenca vrni v Waukegan, Ill. Za tajnika ponovno izvoljen s. Anton Garden. Predlagano, da se mu da za njegovo delo vsoto \$5, kar pa odkloni. Želi le, da se mu povrne stroški. Predlog, da se mu da v ta namen vsoto \$5, sprejet.

Skljenjeno, da se poslje delegata na zbor JSZ. Plača se mu \$5 dnevno. Izvoljen s. Leonard Alpner, namestnica s. Mary Mihelčič.

Zaključek zborovanja ob 3. popoldne.

Kristina Podjavoršek, zapisnikarica.

"Hrvatsko Bratstvo" sklicuje konvencijo

V malem mestu Great Falls v Montani, posluje podporni organizacija, "Hrvatsko Bratstvo". Vsega skupaj ima enajst društev, vsa v Montani. Posluje torej slično kakor JPZS v Milwaukeeju, ali pa CDZ v Ohio.

Dne 22. julija bo imela svojo konvencijo, ki je sklicana v Anacondo (Montana). Glasilo te organizacije je Hrvatski Svet, ki izhaja v New Yorku. Tiskan je v tiskarni Glas Naroda. To bo deseta konvencija Hrvatskega Bratstva. Eno izmed glavnih vprašanj pred njo bo združenje s HBZ. Kajti dnevi Hrvatov v Montani in ob enem udi vseh malih hrvatskih organizacij so šteti, aki si ne bi mogli najti poti za svoje razširjenje med mladino svoje narodnosti, ali pa na splošno.

Drugi referat o je s. Gardina s stališča splošnih razmer z ozirom na minulo konvencijo soc. stranke. V razpravo so posegli J. Radel, F. Matkovich, F. Puncer in M. Musich.

Agitacija za Proletarca in Prosvetno matico govori Frank Zaitz.

Nato sledi poročila zastopnikov, ki so:

Za društva SNPJ: št. 1, Anton Garden; št. 14, Marija Čelarec; št. 102, Angela Zaitz; št. 104, Vincent Pugel; št. 119, Ana Mahnich; št. 192, Mary Musich, Mary Mihelčič, Mary Camer, Josephine Slapnik in Louise Vidmar; št. 449, Jacob Adam; št. 559, Oscar Godina; št. 568, Anton Kerzich; št. 686, John Radel, Milwaukeska federalna SNPJ, Rudy Singer, Leo Swaiger, Leo Vidmar in Anna Puncer; Bled št. 19, JPZS, Kristina Podjavoršek, Leonard Alpner, Charles Čuk in Mary Shuler; klub JSZ: št. 1, Louis Beniger in Kristina Turpin; št. 37, Theresa Kajtna, Math Smolarec, John Camer; št. 45, Paul Peklaj; št. 180, Rudy Singer in Math Musich. Kulturne organizacije: Naprej, Frank Puncer, Mrs. Čuk in Leonard Alpner; ženski zadružni odsek, Wauke-

Srbijanci največji zločinci na svetu

Nezavisna Hrvatska Država v izdaji z dne 15. juniju ugotavlja, da so bili povzročitelji prejšnje svetovne vojne, v kateri je padlo 8 milijonov mladih ljudi, Srbi in da je sedanja vojna le nadaljevanje prejšnje, ki so jo Srbi podigali.

Ako bi bili uredniki Nezavisne Hrvatske Države pametni, ali pa če bi hoteli resnično pisati, ne bi svojega naroda tu in tam čez spravljali še bolj v težave v kakršnih je že sedaj zadosti.

Poročano je bilo, da je na socialistični piknik, ki se je vršil 30. junija, povabljen za glavne govorilce Norman Thomas in dr. Joseph Bartoš iz Sobeslave.

Skljenili smo, da kandidatov v državne urade soc. stranke v Wisconsinu ne bo nominirala, pač pa v tem oziru sodelovala s prej omenjeno federacijo, ki jih bo imenovala na liste Progressive Party.

Governiki na konvenciji niso ni skrivali s priznanjem, da so naše lokalne razmere za socialiste povsem nevpodobne. Izgubili smo par volilnih bojev in ljudje se vprašujejo, čemu.

Konvencija je sprejela rezolucijo v priznanje D. W. Hoana, ki je županovil milwaukesko mestu 24 let in bil pri zadnjih volitvah poražen z večino drugih kandidatov na progressivni listi.

Med seboj smo govorili, da bi socialistična stranka v Wisconsinu ne padla v moči in v številu članstva, aki bi jo znali ohraniti druge, predvsem v velikih industrialnih državah, kot je sosednje Illinois, delno Ohio, Pennsylvania, New York itd.

Slovenci v Milwaukeeju smo na socialistični pokreti tako navezani. Toda padci drugje skočijo tudi našim vrstam. Ni skupine, ki bi bila soc. stranki bolj zvesta, kakor je naša.

A razmere so take, da so primesle maločudske tudi k nam. Je pa mnogo takih, ki nič ne obupavamo. Saj niso v borbah samo zmage. Trdno verujemo, da je bodočnost naša.

Skupaj v tem izkazu \$42.59, prejšnji izkaz \$486.73, skupaj \$529.32.

Poročevalci.

KAKO JE NA ČEŠKEM?

Cehi se morajo silno paziti, da ne užalijo občutljivih Nemcev, kateri jim gospodujejo. To nilahko, kar je razvidno iz siedišč notic, ki jih citiramo iz Delavske Politike:

Koncentracijsko taborišče za pretinemško obnašanje

Pod tem naslovom javljajo praski listi slediščo v West Side Turn Hall na konvencija, na kateri je bilo rečeno mnogo kritičnih besed. Na primer, nekateri delegati, med njimi tudi vodilni člani, so zatrivali, da smo ugonobil stranko s pristopom v Farmarsko-delavsko progresivno federacijo. Namesto pod svojim imenom sedaj kandidate v politične urade pod oznako Progressive Party, ki jo vodi družina LaFollette. Ampak po dokaj burni razpravi je bilo sklenjeno, da ostanemo v omenjeni federaciji. Predlog, da se mu da za njegovo delo vsoto \$5, kar pa odkloni. Želi le, da se mu povrne stroški. Predlog, da se mu da v ta namen vsoto \$5, sprejet.

Skljenjeno, da se poslje delegata na zbor JSZ. Plača se mu \$5 dnevno. Izvoljen s. Leonard Alpner, namestnica s. Mary Mihelčič.

Zaključek zborovanja ob 3. popoldne.

Kristina Podjavoršek, zapisnikarica.

"Hrvatsko Bratstvo" sklicuje konvencijo

Vsega skupaj ima enajst društev, vsa v Montani. Posluje torej slično kakor JPZS v Milwaukeeju, ali pa CDZ v Ohio.

Evo predlogov za vse države v Evropi.

Radi tujih radio-vesti. Ljudski sodišči v Berlinu je obsojeni Oldrich Kothbauer iz Tinenovici po zakonu o pripravi veleizdaje na tri leta robije in enako stvilo let zgube državljanske časti. Letaki so imeli Nemčiji sovražno vsebino.

Nemčiji se obetajo "zlati časi"

Nemški generalni konzul baron Edgar von Spiegel v New Orleansu, La., se ni mogel brzati, kakor zahtevali diplomatična pravila, pa je izblekan, kaj misli o svoji deželi in Zed. državah.

Dejali je med drugim:

"Moja domovina ne bo pozabilna neprrijateljstva Zed. držav, ki ga izrazuje napram Nemčiji s podpiranjem njenih sovražnikov."

"Vrnili vam bomo z odvzemom tagov. Nova Nemčija bo gospodarsko neodvisna, kajti z oljem jo bosta zlagali Nizozemska in Rumunija, z oljem pa njena prijateljica Rusija. Vrh tega ji bodo na razpolago vse druge države v Evropi."

Pretil je tudi s Španijo in preročuje, da ostanejo Zed. države v tej svetovni borbi kmalu osamljene.

Nemški vlad je von Spiegel povzročil s tem neprijeten incident. Pral se je, da ni govoril "za javnost". Za ameriško vladovo je postal "persona non grata", kar pomeni, da mu bo moral Hitler drugo mesto, bodoči doma, ali pa v kaki drugi deželi.

Ali so bosanski Muslimani Hrvati?

V "Muslimanski Svijesti" v Sarajevu dokazuje neki Mohamed Hadžibabić, da muslimani (mohamedanci) v Bosni niso Turki, nego čistokrvni Hrvati. Vse hrvatske pravilice o krvoločnosti teh sledbenikov Alaha postavljajo na glavo in dokazuje, da je vera med katoliškimi in muslimanskimi čistokrvnimi Hrvati edina razli

DVA PREDLOGA K PROBLEMU REORGANIZACIJE JSZ

V preudarek delegaciji XII. zboru JSZ sta tu dva predloga, o katerima naj razpravlja in sklepa po svoji najboljši uvidnosti. Namreč tako, da bo to v korist bodočnosti našega gibanja. V položaju, kakršen je tu in po svetu, doživlja delavstvo v Zed. državah in še bolj pa drugje udarec za udarcem. V tej deželi spet valovi histerija, ki se je najprvo lotila nedržavljanov. Takoj za njimi so na vrsti tujerodni državljanji, radikalci raznih sekt, verske sekte, ki se vsled svojih obredov in dogem protivijo ravnati se po vseh obstoječih zakonih in načrribah, za njimi so na vrsti unije, časopisje in končno je udar na civilne svobodštine vseh državljanov. V takih razmerah

in v možnostih, da nastanejo še ostrejše, zboruje XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice. Vsi udeleženci imajo namen kacisti naši skupni stvari. Razlikujejo pa se v mišljilih, kakšna taktika, kakšna oblika organizacije bi bila v danih okoliščinah najboljša za nas. Iz predloženih dveh osnutkov lahko člani zboru skupaj napravijo nekaj, kar bo za vse, ki žele delati skupaj, sprejemljivo, da bomo lahko nadaljevali v svojih nalogah, namesto zapravljal čas in energije z demoraliziranjem in s prerekanji vsemu našemu delovnemu ljudstvu in napredku v škodo. Pred nami mora biti en smoter: Kako koristiti namenu, radi katerega obstoji JSZ. In s tem namenom pred očmi bomo uspeli.

RESOLUCIJA IN NAČRT ZA REORGANIZIRANJE JSZ

ANTON GARDEN

Namen, sestav in aktivnosti teh klubov

1. Namen delavskih klubov Prosvetne matice je organiziranje vseh slovenskih naprednih delavcev in delavk v Ameriki, ki radi kakršnegakoli vzroka ne žele spadati v socialistično stranko, priznavajo pa potrebo in so pripravljeni delovati za preuredbu sedanjega krivičnega socialnega reda v novo socialistično človeško družbo, v kateri ne bo prostora za parate, izkorščalce, goluje in diktatorje.

2. Delavske klube PM tvorite manje kot pet oseb, ki izmed sebe izvolijo stalne odbornike — tajnika, organizatorja, (lahko tudi predsednika), nadzornike in po potrebi druge odbore. Zborujejo naj vsaj enkrat na mesec. Posle med klubom in tajništvom JSZ in PM vodi tajnik.

3. Članarina za individualne člane znaša 25c na mesec in 30c za dualne. Od te vseote gre 10c v konvenčni fond JSZ in PM, 10c za upravne stroške glavnega tajništva in 5c v klubu blagajno.

4. Na konvenčijah JSZ in PM so ti klubi upravičeni do enakega zastopništva kot klubji JSZ in njih delegati imajo enake pravice; izjema so le vprašanja, ki se tičejo notranjih zadev JSZ, to je njenih odnosov s stranko, pri katerih imajo pravico do besede, toda ne do glasovanja.

5. Glavni namen in delovanje teh klubov je širjenje delavškega socialističnega misli in sodelovanje s socialistično stranko v volilnih bojih in v čemerjoli na podlagi določb v tem načrtu. Jo bo tudi gmočno podpirala. Ob enem bo pomagala v akciji za zgraditev takega gibanja, s socialističnim programom, ki bi res politična sila in napredovala v upoštevanju:

KAŠNA NAJ BO BODOČA OBLIKA JSZ IN PROSVETNE MATICE?

FRANK ZAITZ

Zaradi razmer, ki jih nismo mi krivi, je nastal že pred leti problem, kako preurediti našo organizacijo (JSZ in Prosvetno matico), da bo lahko v okolščinah kakršne so efektivno deloval.

To ni samo naš problem, nego tudi neštetih drugih organizacij vseh vrst. Vztrajanje pri starem je dobro le, če se s tem za stvar nič ne izgubi.

Sledči načrt predvideva reorganizacijo JSZ tako, da ne bo del nobene posamezne strukte, sekete ali stranke, nego delovala elastično, kakor bo v danih razmerah najboljše mogče.

Ostane socialistična in se izreka za sodelovanje s socialistično stranko v volilnih bojih in v čemerjoli na podlagi določb v tem načrtu. Jo bo tudi gmočno podpirala. Ob enem bo pomagala v akciji za zgraditev takega gibanja, s socialističnim programom, ki bi res politična sila in napredovala v upoštevanju:

Ta načrt je sledeci:

I. Program J. S. Z.

Jugoslovanska socialistična zveza deluje v sledeče name:

1.) Organizirati naše ljudstvo politično in industrialno za sodelovanje z drugimi sorodnimi organizacijami v prid izboljšanju življenskih razmer, ki ustvarjajo bogastvo. To vključuje:

a) zadostno preskrbo njihovih otrok,

b) preskrbo v slučajih onemogočnosti za delo, v boleznih, v nezgodah in na starost.

2.) Navajati naše delavce v zmanjševanju za unije in jih usposobljati za aktivnosti v njih.

3.) Propagirati načelo solidarnosti na delavskem političnem, industrialnem in zadružnem polju.

4.) Delovati za enotno unionsko gibanje na temelju organiziranja delavcev po industriah namenito po poklicih in strokah, v kolikor in kjer je to praktično in izvedljivo in pri tem načelju, "vsi za enega, eden za vse".

5.) Pomagati k graditvi skupne politične stranke delavcev v farmarjev, ki bi se borila za njihove koriste, za ohranitev civilnih svobod in jih utrijevale ob enem, in ki bi se izrekla, da je njen glavni smotr zgraditev nove družbe s temeljem demokratičnega socialismu.

6.) Podpirati mednarodno delavstvo vsepravosod v njegovih naporih in borbah proti fašizmu in totalitarnim režimom vseh vrst, proti reakciji v demokratičnih deželah in zoper izkorčanje kjerkoli.

7.) Boriti se proti diktaturam, neglede na njihove označbe, ako so trajne narave in je v njih naglašanje demokracije le slepi.

8.) Sodelovati s socialistično stranko Zed. držav in z drugimi sorodnimi organizacijami na polju samostojne delavške-farmarske politične akcije v prid zahtev in programa, ki vo-

PM so podprteli slični disciplini kot člani klubov JSZ. Priporoča: Gornje je moje priporočilo 12. zboru JSZ in PM za reorganiziranje našega gibanja.

3.) Brezposejni, bolnični, hišne gospodinje in drugi brezrednih dohodkov plačajo Zvezzi po 5c na mesec.

4.) Najvišja članarina za posameznika, ki jo prispeva Zvezzi, je torej 25c, za dualne člane 30c, in za druge v prej navedeni točki pa 5c na mesec. Klubi smejo k tem dodati svoj asesment, ki pa skupno z Zvezzinim ne sme presegati vsoto 40c na mesec. (Opomba: Članarina po tem osnutku je v primeri s prejšnjim v splošnem znižana za 15c na mesec, v veri, da se bo z novo kampanjo dobiti dovolj nadaljnih članov in s tem zvišalo dohodek, kajti glavni namen mora biti oboje: To je, več novih članov in s tem več gmočnih sredstev za Zvezino aktivnosti.)

5.) Posamezni člani (members at large) plačajo Zvezzi \$1 na leto članarine.

Sprejemata se jih v naseljibah kjer ni klubov.

6.) Pomagati k obnovitvi internacionalne demokratičnega socialističnega delavstva in mu nuditi pomoč kjerkoli je pogosto ali zatirano.

7.) V volilnih kampanjah pomagati soc. stranki in drugim sorodnim organizacijam v agitaciji za njihove kandidature in program, zapoveden v prej označenih določbah.

8.) Pomagati k obnovitvi internacionalne demokratičnega socialističnega delavstva in mu nuditi pomoč kjerkoli je pogosto ali zatirano.

9.) Gledate veljavnosti sodelovanja, odklepajte skupnega zboru, ali pa članstvo s splošnim glasovanjem.

10.) Pomagati v propagiranju zadružništva delavcev in farmarjev.

11.) V volilnih kampanjah pomagati soc. stranki in drugim sorodnim organizacijam v agitaciji za njihove kandidature in program, zapoveden v prej označenih določbah.

12.) Pomagati k obnovitvi internacionalne demokratičnega socialističnega delavstva in mu nuditi pomoč kjerkoli je pogosto ali zatirano.

13.) Jačanje že obstoječih klubov in ustanavljanje novih, kjer jih še ni.

Dalje:

14.) za boj proti nazadnjemu in političnemu sarlatanstu, pa naj se pojavi v kakršnikoli obliki; in:

a) proti zavajalcem, ki sponišijo pod masko radikalizma;

b) za sodelovanje naših članov v podpornih organizacijah v prid njihovih splošnih koristih in resničnega bratstva;

c) negovanje prosvetnih aktivnosti pod pokroviteljstvom Prosvetne matice;

d) širiti kolikor največ močne predvsem naše glasilo Proletarca, Ameriški družinski koledar, Majski Glas ter knjige in druge liste, ki služijo delovnemu ljudstvu;

e) vzgajati naše mladino za konstruktivno delavsko gibanje v smislu socialističnih načel;

f) ščititi tujerodne delavce pred šikanami histeričnega patriotizma in pred krivičnimi zakoni.

II. Delokrog

1.) Delokrog Jugoslovanske socialistične zveze so slovenske naselbine, in v kolikor mogoče tudi hravtske in srbske. Dalje se naše delavstvo navaja, da sodeluje po svojih močeh in priložnostih v splošnem povsod, kjer morejo kaj koristiti za program JSZ.

III. Lokalne organizacije

1.) JSZ ima za izvrševanje svojih aktivnosti lokalne postojanke, ki so označevane po številah. Klubi smejo imeti poleg teh še posebne označbe. (Na primer: klub Naprej, Delavski klub, Izobraževalni klub, klub slovenskih naprednih delavcev itd.) Vsak tako imena mora končno vladivo odobriti eksekutiva.

2.) Klube se sprejme vsakega, ki se obvezuje izpolnjevati naš program.

IV. Članarina

1.) Vsak zaposten član plačuje Zvezzi mesečno 25c članarino, ki se deli: 15c za njene splošne potrebe, in 10c v konvenčni sklad.

2.) Dualni člani, to je, mož in žena, plačata 5c več, ali skučno 30c na mesec.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

regi se unije ne morejo ogrevati. Z Lewisom so še komunisti zaradi mržnje do Roosevelt, katerega so lansko pomlad še oboji podpirali. Eli L. Oliver, tajnik Lewisove Delavske ne-strankarske lige CIO je resigniral, z izjavo, da se sedanjem Lewisov politično taktiko ne more soglašati, še manj pa jo podpirati.

Stevilo relifnikov v Chicagu in drugje, ki prejemajo podporo, se znižuje, največ vsled odslovitev, deloma ker si ljudje zedalje bolj prisadevajo dobiti delo v privatnih obratih, mnogim pa so podporo odbrizato, ker so sameci, ali ker niso državljanji, ali pa ker so smatrani za komuniste in bundovce. V Chicagu je "na relifu" še blizu 87,000 oseb.

Earl Browder se je pritožil proti odsodbi vsled potvrditve potnih listov na zvezno apelativno sodišče. Potrdilo je odlok prejšnje instance. Browder pravi, da bo tiral zadevo skozi na zvezno vrhovno sodišče, s čemer se lahko odsodbi upira.

FLIS

FLIS (Foreign Language Information Service) si je spremenil ime v "Common Council for American Unity". Pod novo oznako se nadaja dobiti večji vpliv v ameriški javnosti. Prejšnje ime je delalo včas, da je to "foreignerska" ustanova in na menjava tujerodec.

FLIS je nastal v času prejšnje svetovne vojne. Subvencirala ga je vlada za svojo propagando med tujerodeci. Par let po vojni mu je bila vladna podpora vzeta, toda uradniki FLISA so dobili podporo od privratnikov in nadaljevali delo.

FLIS je prevajal razno informativno gradivo v jezike vseh večjih narodnosti, ki so zastopane v tej deželi, in ga posiljal časopisu tujerodev.

Naznanja, da bo s tem delom nadaljeval tudi pod novim imenom. Ustanobil bo revijo Common Ground, ki jo bo urejaval Louis Adamic. Izvajala bo štiririkrat na leto in pozneje večno. Adamic je tudi član odbora reorganiziranega FLISA.

USSR se povrnila k staremu tednu

Teden v Rusiji je imel do nedavna 6 dni. Pet dni je bil delavnik, šesti dan pa za delavca počitek. Ker bi vladu produkcijo rada dvignila, je znižala teden s 6 na 7 dni in delavnik pa s petih na 6 dni. Ob enem je vladu označila, da bo delavcem treba delati tudi več nadur. Njen namen je s tem podaljšati delavnika zvišati produkcijo najmanj eno šestino.

Prosvetna matica

3.) V odboru Prosvetne matice se izvoli pet članov in njen nadzorni odbor tri. Delavnost vseh teh odborov (in glavnega tajnika) je obdržavati najmanj eno sejno na mesec.

2.) Dalje izvoli članstvo na splošnem glasovanju (ali pa na zboru, če bę tako sklenjeno) širi odbor JSZ petih članov, ki pa morajo biti vsi izven čškarskega okrožja. Teh pet se udeleži zborovanja letne seje JSZ in Prosvetne matice.

USSR se povrnila k staremu tednu

Teden v Rusiji je imel do nedavna 6 dni. Pet dni je bil delavnik, šesti dan pa za delavca počitek. Ker bi vladu produkcijo rada dvignila, je znižala teden s 6 na 7 dni in delavnik pa s petih na 6 dni. Ob enem je vladu označila, da bo delavcem treba delati tudi več nadur. Njen namen je s tem podaljšati delavnika zvišati produkcijo najmanj eno šestino.

John Turk obratuje gostilno

Boljševizem v praksi

Sedanje geslo boljševikov je: "Proti kapitalizmu in vojni."

Cemu tudi ne "proti nacizmu, fašizmu in vojni"?

Mar zato ne, ker tudi ta dva napadata "kapitalizem"? Mar pomeni to, da se snuje nova "ljudska fronta" nacijev, fašistov in boljševikov proti "kapitalizmu" Anglije, Francije in Združenim državam?

Na svetu je vse v zmedi, pa je v nji tudi to mogoče, kakor je bilo mogoče, da se je smrtni sovražnik komunizma pobotal s smrtnim sovražnikom nacizma toliko, da sta sklenila prijateljski, vzajemni pakt.

Kanada vojno vežbališče

V Kanadi se vežba za vojne letalce blizu 12,000 mož.

PROLETAR

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rekopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAR

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor..... Frank Zaitz
Business Manager..... Charles Pogorelc
Asst. Editor and Asst. Business Manager..... Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAR

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864.

PROSVETNA MATICA

Ni je kulturne organizacije, ki bi za male prispevke, z dodanki povprečno nekaj manj kot tisoč dolarjev na leto, izvršila toliko dela, kakor ga je od svoje reorganizacije sem Prosvetna matica.

V Proletarju z dne 19. junija piše Ivan Jontez, da so se med sodrugi v Clevelandu v razpravah naglašali takile argumeneti:

JSZ kot politična organizacija ni dosegla nobenih uspehov. Politično smo bili impotentni. Kar smo dosegli, smo dosegli na delavsko-kulturnem in prosvetnem polju s Prosvetno matico, Proletarcem, Ameriškim družinskim kolegarem in Majakim glasom. Ameriškemu delavskemu gibanju smo koristili predvsem v malone izključno na tem polju — s širjenjem in vzdrževanjem delavskega duha med našim naprednim elementom. Mnogo več bi bilo lahko dosegli, da nismo vlagali toliko energije, truda in gmotnih sredstev v politično akcijo, ki nam ni prinesla nobenih sadov. Ali bi ne bilo bolje, porabiti vseh naših zmožnosti in energije na delavsko-kulturnem in prosvetnem polju, in naših skromnih sredstev za vzdrževanje naših prosvetnih ustanov in publikacij?

Vzlic gori navedenim pomislekom smo izvršili tudi na političnem polju proporčno več, kakor katerakoli slična delavska organizacija tujerodcev, izjemno Fincev.

Kajti če bi delovale tako uspešno kakor smo mi tudi druge enake politične zveze in z njimi soc. stranka, bi imeli tu delavsko politično gibanje, katero bi bilo odločujoča delavska politična sila.

Da se to ni zgodilo, ni naša krivda. Kajti na političnem polju mi lahko le sodelujemo, oziroma pomagamo onim, ki imajo vodstvo in odgovornost. Gibanja, kakršnega smo imeli nekoč, ni več. Je neprijetna resnica, a vzlic temu dejstvo, kakor je dejstvo i to, da smo mi v ta splošni ameriški socialistični pokret vložili kolikor največ smo mogli. To je, obdrževali skozi tri desetletja nešteto shodov in stroške z njimi sami plačali. Pomagali so stranki gmotno in z agitacijo. Razpečali stotisoč letakov in brošur. Agitirali v volilnih bojih.

Enako je delalo tisoče drugih zavednih delavcev širom dežele od leta do leta.

Torej politično vsi skupaj nismo uspeli vzlic dobrim voditeljem, ki smo jih imeli.

Potrebljeno bo torej iskat novo orientacijo, reorganizacijo in novo vodstvo, v čemer mi tudi ne moremo drugega kakor pomagati, kadar bo iniciativa od druge in uspešno pričeta ter nadaljevana.

Lahko pa delamo na lastno roko na svojem prosvetnem polju. In prav radi tega imamo v tem področju tudi uspehe. Slovenski domovi so nastali v veliki večini na pobudo in z delom našega naprednega elementa. Enako skoro vsa slovenska kulturna društva. Istotako naše napredne podporne organizacije. Tukaj SMO USPELI.

Z ustavovitvijo Prosvetne matice, ki si je nabavila obsežen dramski arhiv z vlogami za igralce, je bila danas možnost tudi društvo v malih naselbinah poseči na to polje. Marsikje so to storila, kar je razvidno iz mesečnih zapisnikov o Prosvetni matici.

S povečanjem aktivnosti za Prosvetno matico bi lahko storili veliko več tudi s predavanji. Imeli smo že nekoliko predavateljskih tur in še več predavanj v posameznih naselbinah, toda vendar premalo. Vzrok, da je temu tako, je pomanjkanje gmotnih sredstev.

Znatno dela je Prosvetna matica storila s širjenjem literatur. V času svojega obstoja je razpečala med narod brezplačno raznih slovenskih knjig in brošur v 35,000 izvodih in poleg teh 12 različnih angleških knjig, vse nanašajoče se na socialne probleme, politično znanost in na povesti socialnih motivov s stališča socialističnih nazirjan.

To je že nekaj, čemur lahko pravimo USPEH!

Vreden je, da mu zbor JSZ in Prosvetne matice posveti čimveč pozornosti, namesto trošiti čas in energije zaradi vnašnjih stvari in problemov, katerih sami nikakor ne moremo predragačiti na boljše.

Nezaželeno prijateljstvo

Resna nevarnost za Zedinjene države so republike v Južni Ameriki. Nenam je navezane zgorj z gospodarskimi ozivimi. Kajti kdor bo one dežele nadlatal, bo razpolagal z ogromnimi bogastvi. Nemčija pod Hitlerjem išče z njimi drugačnih ekonomskih odnosov, kakor pa jih ima ameriški kapitalizem.

Ona jim obljužbla sodelovanje, ne "izkorisčanje". To ljudem prija. Ne zapopadejo, da je smoter Nemčije izriniti ameriško izrabljivanje južnoameriških bogastev ter jih upošljiti sebi v korist. Zed. države to tekmo dobro čutijo in obljužbla Južni Ameriki neomajeno prijateljstvo. Izpričujejo ga ji z obiski svojih vojnih ladij. Ampak vladam tam doli te vrste naklonjenosti ni nič kaj po godu. Ljudstvu, še manj.

STAVKOVNA BITKA V BROOKLYNU

Pri Air King Radio korporaciji v Brooklynu, N. Y., so delavci zastavili. To, da so stavkarji imeli težkoče in boje s stavkokazi in policijo, povezana slika. Niti ameriška zastava jim ni pomagala.

Norman Thomas in socialistična volilna kampanja

Zadnjo soboto je Norman Thomas v Chicagu v prid sedanjemu volilnemu kampanji socialistične stranke prvič nastopil. Govoril je na banketu, ki so ga priredili njemu v počast italijanskih sodrugi na 2448 S. Oakley Blvd. To je blizu McCormickove tovarne na Blue Island Ave. V tej svoji koloniji imajo Italijani zadružno prodajalno in zadaj dvoran, v kateri je prostora za nad 150 ljudi. Bila je polna. Italijanski sodrugi so dobili jestvine v raznih prodajalnah v svoji soseščini in ves prebiteit, ki je znašal nad \$100, pa prispevali v kampanjski sklad soc. stranke. Z drugimi prispevki vred se je nabralo na tem banketu \$244.

NORMAN THOMAS

Ta prireditev je bila zelo oglašana v našem tisku in označili so jo tudi angleški dnevnički. Pred leti smo imeli prvi kampanjski banket ponavadi v downtownu in dobili nanje že do 800 udeležencev in več. Med gosti so bili takrat mnogi odborniki unij, progresivni kot je profesor Paul Douglas in razni drugi prijatelji naše stranke.

Na tem banketu, ki mu je predsedovala Ina White, so govorili tajnik stfanke Travers Clement, Arthur McDowell, ki je soc. kandidat za governerja, Harry Fleischman in par drugih. Harry je dejal, da je do sedaj nabranih za nominiranje naših kandidatov pet tisoč podpisov. Treba jih je 25,000. Časa je še dober mesec. Na delu v ta namen je precej sodelovali v nekaj somišljenikov, toda potrebo bi jih bilo več.

Norman Thomas je govoril nad eno uro. To je bil v teku dneva njegov tretji nastop. Vsa kampanja je takoreč od njeva odvisna. Dejal je, da ni ameriški tisk še nobenkrat pisal o kampanji soc. stranke tako malo kakor sedaj.

Skoraj ves njegov govor se je tikal vojni. Dejal je, da rad prizna, da v dnevnih socialističnih konvencijach meseca aprila ni prav nič pričakoval tega, kar se je v Evropi dogodilo pozneje s dnevi.

Očividno je že iz resolucije o vojni, da so voditelji soc.

cev oblačilne industrije, katero so včasi pomagale v socialističnih kampanjah, letos pa na svojih konvencijah indorsirale Roosevelta v tretji termin. Ne zameri jim tega, je rekel, zameri pa jim to, da niso ob enem nanj apelirale, da naj ščiti civilne svobodske in predloži načrt za rešitev našega največjega socialističnega problema — brezposelnosti. Kajti brez tega caka demokracijo tudi v tej deželi enaka usoda kakor jo je doživel v Nemčiji in še marsikje drugje.

S seje kluba št. 1 JSZ

CHICAGO. — Na minuli seji kluba št. 1 JSZ bi se imela vrati razprava o predmetu, "Kakšne posledice lahko povzroči, ali jih že povzroča v Zed. državah poraz Francije in raznih drugih dežel?"

Toda ker je bila to zadnja seja pred zborom, se je po končanem dnevnem redu porabilo čas o predlogu, da se našima delegatom načaga glasovati proti odstopu JSZ od socialistične stranke in protipredlogu, da se jima pusti prostot pot glasovati po svoji najboljši uvidevnosti.

Razprava, ki je bila vseskozi stvarna in se vršila v duhu strpnosti, se je tiskala predvsem stranke, kakršna je, in možnosti, ki bi jih imela JSZ v enem ali drugem slučaju v bodoče. Za predlog je bilo oddanih 11 glasov, za protipredlog pa 16. Nekaj članov ni glasovalo.

Carevbrodska čudo

V Bolgariji leži mestec Carev brod (ne zamenjati s Carebrom, našim mestom na meji Bolgarije. Op. ur.) po imenu, ki je gotovo nekaj posebnega na evropski celini. 3,800 prebivalcev tega mesta je razdeljenih na narodnosti: 1,000 Bolgarov, 548 Tatarjev, 300 Nemcov, 300 Poljakov, 240 Romunov, 220 Cehov, 204 Turkov, 200 Rusov, 200 Armencov, 198 Madžarov, 120 Arnavtov in 98 Nizozemcev. Nemci so se tu naselili v 18. stoletju, Poljaki leta 1863, čehi in Rusi koncem 19. stoletja, druge narodnosti pa prej.

Drugi nauk te vojne je, koliko se lahko doseže s smotrenim planiranjem. Nemčija je v nekaj letih zgradila vzicke počasnih živil, surrov in brez zlata aparatu za podjarmiljenja in uničevanja, je dejal Thomas. Koliko šele bi lahko storile bogate Zed. države, katerim ne manjka surrov, živil, ne zlata, ako bi se resno lotile planiranja za pravoprovo bede, je poudaril. A namesto tega je vlada podvezla neplanirano oboroževanje, v katerem je bilo potrošenih že nad sedem milijard dolarjev. In ker ni delala smotreno, nima za ta denar nič izdatnega pokazati.

Thomas je v svojih izvajanjih ta dejstvo priznal in prav tako tudi, da so ga rezultati Hitlerjevega "blitzkriega" presestili. Ob enem je buržavzna demokracija v Franciji pokazala svojo nezmožnost biti kos položaju.

Carevbrodska prebivalstvo,

kot se razume, govori več jezikov in nosi različno narodno nošo.

V tem mestu je samo eno cerkveno poslopje, kjer se vršijo verski obredi po pravoslavnem, katoliškem in islamskem obredu. V kabaretih plešejo valček, polko, mazurka in trepašk. V kraju je bolgarska, ruska, nemška in turška šola.

Toda vse evropske kulturne različnosti so zastopane v učnem načrtu.

To svojno bolgarsko mesto nam daje lep nauk: praktično nam dokazuje, da morejo različni evropski narodi živeti v sosedstvu, ne da bi se klati.

Danes bi človek skoraj kataloga ne more verjeti, toda Carev brod nam dovolj jasno kaže, da je tako sošljite možno.

Kakor vsako mesto, ima tudi Carev brod svojo policijo in razume se, da carevbrodska policija takoj nastopi, če bi nastal prepir med narodoma.

Dejal je, da so zaveznički res pričakovali vsed njegovih govorov proti Hitlerju in Mussoliniu od Zed. držav več

kakor zgolj moralno in materialno pomoč in jih s tem razočaranje. To je razvidno iz obupnih apelov Francije par

dnevi predno se je podala na vladu Zed. držav, kateri je moral Roosevelt odgovoriti, da ji

ne more pomagati. A tudi, če bi Zed. države hotele v vojno na strani Francije, bi je s tem

aparatom, ki ga imajo, ne moreto eti.

Zed. države so sedaj edina dežela, v kateri socialistično

gibanje lahko resko živi.

Danes bi človek skoraj kataloga

ne more verjeti, toda Carev brod nam dovolj jasno kaže, da je tako sošljite možno.

Prepricani socialisti vedo, da

je naša ideja nezlomljiva in da

je pokret gotovo obnovi. Kajti ljudi, ki verujejo v preuredbo

sedanjega sistema na temelju

produkcije za potrebo, na temelju kolektivizma in industrijskega

ljudstva.

Pisati o teh stvareh v luči

resnice ni prijetno, ampak s potrebo

razveseljive. Mar

je bila vse socialistična vzgoja

med ameriškim delavstvom vrz

ena v vodo? Ne. Ampak ra

zna "leva krila", "stare garde"

in drugi spori ter dlahocepstva

na sejih so jih razočarale in

cakajo, da se organizira kako

boli odgovorno politično giba

je s socialističnim programom, kakor sedan.

Pisati o teh stvareh v luči

resnice ni prijetno, ampak s potrebo

razveseljive. Mar

je bila vse socialistična

IZ VUKOVE ZAPUŠCINE

IVAN VUK:

Zgodba o izgubljenem Prleku

Deset let že ni sem bil v Prlekiji v deželi hajdinskih (ajdovih) krajev, hajdinskih žganec s smetano in zaseko zabelejnih, v deželi, kjer ješenje evedanji moral v Mursko Sobotu tja do madžarske meje.

Tako nekako okrog polstirih se je ustavil v Slatina-Radencu. Izstopil sem. Ogledal sem se. Slatine ne bom šel zdaj pit ker me čaka v Dragotinču vino in bom tam tistega, če bo trebalo, meseč s slatino. Nekako sladko in prijetno mi je postalo v prsih. Zrak v Prlekiji je čisto drugačen, sonce si je vse lepše in vse je tako domače. Radenka vas, kakor se mi je zdelo, se mi je kar smejala. Hiše s slamnato streho, tu in tam kakšna bolj gospodska z opeko, so bile med sadnim drevjem kakor lepe vase z najlepšimi rožami. Pozdravljal je me, kakor se mi je zdelo in govorile:

"Pje, dobro bi vsekakor bilo, da res že enkrat pogledaš v to domačijo, v slovensko nedanjo Pannonijo, v blivšo državo kneza Kocelja — v današnjo Prlekijo."

Letošnja pomlad je bila lepa, posebno v svojem začetku. Na Jožefovo in tiste dni je silalo solnce tako prijazno in mehko, da me je vsega raznežilo. Ljudje so bežali iz Ljubljane nekam v gore, pa tudi v Hrvaške krajne, kjer so dobre krime.

Tedaj mi je zopet reklo:

"Pje, ali hočeš res ostati v Ljubljani? Baš danes, na Jožefovo, ko vse nekam hiti? Tam v Dragotinču, v Prlekiji praznuje danes Zefika in Južek svoj god. Pje, skoči v Dragotinč!"

Premagač me je. Nisem sič skočil, ker nisem skakalec mednarodnega slovesa, pač pa sem stopil na vlak, naj on mesto mene in z menoj skače tja do Radinec, kjer točijo slatino in od koder stopim potem peš v Dragotinč.

Pri okenu na kolodvoru sem rekel: "Slatina-Radenci". Nastel sem za vozno karto denar in stopil v vlak.

"Deset let že nisi bil v Prlekiji," mi je nekaj govorilo in dobro se mi je zdelo, da sem v vlaku.

Vlak je zbežal. Bežal je poleg Save skozi tisto ozko sotesko, nekaj izjedeno in izoranod ledenskem preko Zidanega mosta, mimo Celja do Pragerskega. Tam sem prestopil v drug vlak, ki je hitel dalje mimo Ptuj po dravskih travnikih, poljih, mimo vasi s sadnim drevjem obraščenimi in se ustavil v Ormožu. Zakaj moral sem zopet prestopiti v drugi vlak, ki veče proti Ljutomeru.

Nekoliko počasneje je vozil Murskobotčan kakor vozijo navadni vlaki. Gotovo zato, da tisti, ki sedijo v njegovih vozilih lažje ogledujejo gorice, v katerih stoji kolje poleg trt kakor vojaki na vežbalici, v ravni vrstah v nedogled, lepe hi-

"Ko boš prišel na breg, pje, ne hodi mimo mene."

"Ne bom," sem rekel in zamahnil s klobukom.

Pogledal sem, po kateri cesti naj krenem, da bom prej pri Kapeli. Če grem čez železnicno po glavnih cestah — navajen sem je najbolje, res je, ali najdaljša je. Če grem ta med hišami po poljski poti preko travnikov, je precej bližje. Samo, deset let že nisem hodil, lahko bi zašel.

Ali nekaj se je v meni zamejalo, kakor bi govoril:

"Pje, v domačiji pa bi zašel? H Kapeli da bi zašel, če gre po poljski stezi preko travnikov?"

Bil je to zapeljivec, ki se je norveško v smejah v meni. Ali takrat tega nisem še vedel. Veden je tako, da zveš, da si zašel. Zrak v Prlekiji je čisto drugačen, sonce si je vse lepše in vse je tako domače. Radenka vas, kakor se mi je zdelo, se mi je kar smejala. Hiše s

slamnato streho, tu in tam kakšna bolj gospodska z opeko, so bile med sadnim drevjem kakor lepe vase z najlepšimi rožami. Pozdravljal je me, kakor se mi je zdelo in govorile:

"Pje, izgubljeni sin, vendar si prisel!"

In sem rekel:

"Prisel sem, da, prisel. Vlekle me je, Nisem mogel drugače, prisel sem. Ali je kaj mnogo novic?"

"O, že gre", so rekli hiše. "Ze gre. Kopati smo začeli v goricah. Težaki se težko dobijo. Denarja ni, zastonj pa nečejo kopati. Orijemo tudi in travnike čistimo. Preveč krtvinjakov je letos."

"O, verjamem", sem rekel. "Saj se jih tudi drugod ne manjka."

"Drugod", so se začudile hiše. "Kje drugod?"

"No, tudi pri nas v Ljubljani", sem rekel.

"Kaj," so se še bolj začudile hiše. "Saj v Ljubljani, kolikor vemo, vendar ni travnikov. Kako naj potem bodo krtine?"

"O, toliko jih je, da človek včasih ne ve kam bi stopil, da bi ne zadel ob krtine."

"Torej so tam tudi ogrci", so predesvale krtine.

"Takšni ogreci, kakor na vaših travnikih sicer ni v Ljubljani", sem razlagal. "Tudi takšni krtov ni tam, kakor so tukaj. Ali tisti krti jedo tudi druge tice, ne samo ogre in zato rujejo povsod, kjer le gre."

"Potem ste pa res siromatični", so rekli hiše sočutno. "Nikjer niso brez teh rovarjev."

Prišel sem. Kaj bi pa naj drugi naredil. Prišel sem in šel dalje. Kapelska cerkev s tistega kapelskega vrha me je tudi že zagledala. Zdele se mi je, da so se njene oči, katerim pravijo ljudje, okna, zavetile kakor ob veselja in govorile:

"Pje, izgubljeni sin, ali si res ti?"

"Jaz sem, jaz", sem rekel, "Pozdravljen!"

Primerjajte se z obsegom in vsebinami, kako težko je delavski reviji v sedanjih razmerah, ko ji je cenzor in žandar vedno za temi. Vsebina v omenjeni dvojni številki je sledenja: Gospodarskodržavni načrti bodočnosti, Ivan Ivanovič: Idejno osnovne delavškega kulturnega gibanja, dr. Henrik Tuma: Vojna žre, Viktor Grčar: Vloga deželne v gospodarstvu; Našim rodružicam; Ne zlomimo otrokom peruti! Vitaminini in naštelo; Pregled svetovnih dogodkov; Delavska prosveta.

NJIVA

V Buenos Airesu izhaja že tretje leto revija Njiva, ki jo izdaja Delavsko kulturno društvo Ljudski oder. Majska številka ima sledočno vsebino: Ob obletnici argentinske neodvisnosti; O potrebi izobraževanja, M. S. Spomini, M. Mozetič; O zavodnosti, A. D.; Čez Karpati v Turkestan, M. Simčič. Poleg tega ima notice o aktivnostih slovenskih organizacij v Južni Ameriki, poročila in komentarje.

Stane en ameriški dolar na leto.

Naslov, Njiva, Coronel Ramon Lista 5158, Buenos Aires,

Argentina.

VZAJEMNA SVOBODA

Prejeli smo 3.-4. številko socialistične revije "Vzajemna Svoboda", ki jo izdaja Delavška kulturna zveza Vzajemnost. Uredništvo je v Ljubljani, upravitelj pa v Mariboru. Po-

timeter. Pa še to ne vse. Ta hrib pa je čisto navaden breg."

Ko sem tako ugibal, sem se spomnil, da so mi svoječasno pripovedovali, da je najbolj strm breg Kapelski vrh z leve strani od Radinec.

"Aha", sem se spomnil in ogledoval drevje. "Najbrž bo to res tisti Kapelski vrh z leve strani. Vse dežele so navezane na mednarodno trgovino. Najvišji živiljeni standard je že od nekdaj v onih državah, ki imajo največji izvoz in najmanjši uvoz. To je starodavno trgovsko pravilo."

Začel sem plezati na hrib. Globoko sem sopel, kajti pljuča so kar poizpla zrak. Mah je bil ves mehak kakor blazina, ves smaragdno zelenkast in tak kakor puš. Zdela se mi je, da hodom po samih debelih preprogah.

"Lepo je," sem pritrjeval samemu sebi, "hoditi po takem tepihu. Ali to je dobro in lepo doma, v sobi. Zdaj bi mi bolje prijala trda podlaga v navkreber v ta breg. Ali je že tako na svetu, da je človeku takorekoč nekako na razpolago vedno isto, česar baš takrat ne potrebuje. A ko bi rad imel, pa ni."

Diham zrak. Nisem nevoščljiv pljučam. Se bodrim jih takorekoč, naj si ga le privoščijo. Samo preveč zopet ne, ker vse kar je preveč, škoduje.

Smreke, hoje, gabrovje, bukovje, jelše, hrastje raste in stoji v gozdu tako domače, da se mi zdi, da sem v cerkvi. Tu in tam kakšna breza, belo svatovsko oblečena je kakor kakšen kip na oltarju. In vsa ta drevesa se mi zde kakor naši prleški kmetje: Ponosni, samozavestni, resno-šaljivi, dobrodušni in poredni, kakor pač našene, da ne veš, ali bi jih objel za njihovo besedo, ali se jezil.

Tam je pribeljala veverica. Poskakovala je po mahu kakor naša prleška dekleta, ko plešejo. Rep je gibljen premetavala sem in tja in ga postavljala kakor kopje. Gledala me je, nekaj godrnjala, kakor bi hotela reči:

"Hmhar, hmhar! Sem nikar, sem nikar, kamerad!"

(Dalje prihodnjih.)

Naš se ne čudite! Nič se tudi ne bojte! V Dragotinču grem. Lovec pa nisem niti v Ljubljani."

"Zdelo se mi je, da so me razumele in so se pomirile. Zakaj iz gozda, z visoke jelke, so kriče:

"Po tej poti, po tej poti!"

"Pjebi!", sem mahnil z roko. "Ne boste me. Poznam to pot, saj sem jo nestekrat prehodil pred desetimi leti."

"Ali jerebice so se drie: "Pozabil si, pozabil si! Po tej poti, po tej poti!"

Dobra se mi je zdela ta hudočustvenost in porednost jerebic. Čisto naša kmečko-prleška se mi je zdela. Nisem se zmenil in šel svojo pot, govorec sam s seboj:

"Le kričite, le derite se, če vas veseli. Opehariti se pa ne dam. Nisem zastonj deset let v Ljubljani."

Vendar, je že takšno na svetu, da vedno prepoznamo dober nasvet. Ce bi jih ubogal in poslušal, bi mnogo prej prišel v Dragotinč. Spoznal sem pa to še le, ko ni bilo več posredati.

Sel sem po gozdu.. Pot se mi je dozdevala nekako neznanja, pa zopet vso poznana. Tolažil sem se, da se pač vse spreminja, ne samo jaz, ampak tudi pot. Siv sem zdaj in očala nosim. Nekoč, ko sem hodil po tej poti, sem bil črnolás in tudi oči so same gledale.

Vendar me je neprstano motilo. Dvom se je porajal v meni, kakor je to že po navadi v vsekm, če ni v tem na jasnen.

"Takšna je ta pot, kakor je bila pred desetimi leti", sem govoril sam s seboj, "ali zopet ni takšna. Zdi se mi, da nekako predlogu hodim po njej in skozi gozd, ki drugače ni bil tako dolg. Ali so morda moje noge počasnejše od tistih pred desetimi leti? Mogoče, ali skoro ne verjamem."

Naenkrat se pot še bolj zoži in prestane.

"Zdaj pa imaš! Kje neki sem?"

"Tako", sem rekel glasno. Gledam. Pred mano je strm breg. Ves obražen z bukovjem, ješami, hrastjem, hočami.

"Mhm... takšnega brega takrat, ko sem hodil tod okrog, nisem preiskoval. Saj je bil vendar kratek breg do Kapela, ne tako strm, kakor je ta. Ni mogoče, da bi v desetih letih, kar me ni bilo tu, mogel tako zrasti, ko vendar drugače gore, kakor pravijo geologi, v stoletjih zrastejo komaj za kak cen-

POSLEDICE VOJNE V AMERIŠKI UVOZNI IN IZVOZNI TRGOVINI

Tisti, ki se za trgovski promet med deželami nič ne zanimalo, ne vemo, da ima sedaj vojna na uvozno in izvozno trgovino Zed. držav velike posledice. Vse dežele so navezane na mednarodno trgovino. Najvišji živiljeni standard je že od nekdaj v onih državah, ki imajo največji izvoz in najmanjši uvoz.

Našemu regularnemu izvozu to malo pomaga. Milijonom begunec bo treba pošljati tja živilja, in to pomoč bomo morali zgojiti tukaj plačati.

Smisel vojne

Znani prof. Hans Nabholz je zapisal v uglednem živarenskem listu sledete:

Vprašajmo se ali ima vojna med veleslavami pod sedanjimi okoliščinami sploh kak emisel, to se pravi, ali je mogoče z vojno dosegati kaj trajnega na političnem, gospodarskem in naravnem polju?

Politično? Zmagovalec iz zadnjih srednjih let je tudi Ameriški izvoz v osem sredozemskih dežel, ki so sedaj vsled Mussolinijeve vojne zaprte, je lani znašal blizu 76 milijonov dolarjev. Izvoz v Nizzem, v Belgijo, v Dansko, Memel, Norveško, Dansko, Belgijo, Nizzem, v Finsko in Italijo.

Gospodarsko. Ratni krize niso trpeli samo premaganci, tudi zmagovalec so obubožili: razvrednotili so denar in niso mogli preprečiti brezposelnosti.

Moralno? Vojna ni učiteljica človeštva, kakor nekateri krivo trdijo, zmagovalec in premagance vojna moralno degenerira. Pomanjkanje navadnosti je posebno očito v mednarodnih odnosih, saj človeštvo mora se danes, koje v novi vojni, delati pokora za vojno iz leta 1914-18. (D.P.)

Rusija zagotavlja, da v obroževanju ne bo zaostala za nobeno deželo na svetu. Njen načrt določa zgraditev vojne mornarice, katere ne bo presegala nobena druga. Vse praviljanja na vojno je bil delavnik v Rusiji podaljšan iz 5 na 6 dni v tednu.

Ta izguba se pozna sedaj najbolj farmarjem, v nadomestilo pa jim mora pomagati z naročili ameriške vlade. Mnogo živil pokuplja sedaj tudi Ameriški in Mednarodni Rdeči križ.

Posledice gospodarskega nereda ki nastane vsej vojni, pa se čutijo že dolgo pozneje in jih bomo prav gotovo čutili čedalje bolj tudi mi, čeprav ne pošljemo nobenega vojaka v vojno.

V nadomestilo za velike iz-

gube v prometu z drugimi deželami imamo večja naročila iz Kanade, Anglije in do 17. junija smo jih imeli iz Francije, ki pa so začasnega značaja. Naročilo zgoj municijo in aeroplane.

Cleveland, O. — Kadar se bo pisala kronika o zaslugah naših slovenskih javnosti v Clevelandu, bo pri tem brez dvoma vključen tudi klub št. 27 JSZ. Ni je skoraj skupina v naseljih, ki bi v svoji živiljeni dobiti delovala bolj nesrečno, požrtvovalno in več prispevala v dobrobit sk

• KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE •

KOMENTARJI

V Mehiki bodo opravili s predsedniškimi volitvami že 7. julija. Kampanja je bila burna, vendar pa ne tako "mehiška", kakor nekoč. Pretepi so se dogajali. Udeležencem shodov so pobrali stražniki iz žepov "pistole" predno bi se spozabili ob njih. Kandidat mehiške revolucionarne stranke (ki je ob enem vladini stranki) je general Avila Camacho. Poznavalec razmeri pravijo, da bo z vladino podporo in s pomočjo delavskih organizacij gotovo izvoljen. Njegov proti-kandidat general Almazan je vpliven, bogat, ima zaslomblo katoliške cerkve in onih ljudi, katerim se je zameril sedanjši režim. Na volitvah nima priložnosti za zmago, imel pa bi jo morda v civilni vojni, ako bi mu preskrbeli municio in diplomatično podporo iz Zed. držav, kakor se je dogodilo že v mnogih "revolucionarjih" tam doli in skozi do juga. Je pa zelo verjetno, da prihodnja mehiška vlada pod Camachom ne bo takoj revolucionarna kakor je bila prejšnja in sedaj Cardenasova.

Francoski komunisti dolže vlado, da je izdala svoj narod. Tako vpije naslov v Radničkom Glasniku na prvi strani v izdaji z dne 25. junija. In isti neodgovorni urednik pravi, da se "francoski narod ne bo pomiril s tujim jarmom." To je predrzno, kajti maz niso komunisti po vsem svetu organizirali kampanjo proti "imperialistični vojni" Francije in Angliji? Sele sedaj — namreč poslednjih par tednov, se komunistični tisk spet obreguje ob Hitlerja in beseda "fašizem" je spet v njihovem slovarju. Kajti njihovo pručakovanje, da se bo Hitler v vojni izvrpal in Rusiji, ne bo več nevaren, se ni uresničilo.

Republikanski dirndaj v Philadelphia je minul zadnji petek. Predsedniško nominacijo je dobil utilični magnat Wendell L. Willkie iz New Yorka, ki je baje v nekaj tednih pritegnil naše "boljše ameriške sloje" kakor pritegne magnet sivanja. In res izgleda, da postane Roosevelt ali kdor že bo demokratični kandidat, resen tekme. Obijubil je prosperitet, mir, delo, varčnost in obravnavanje. Republikanska konvencaja pa je obljubila v svoji platformi vse, kar je kdio hotel. Delegati se sploh niso brigali, kaj je v platformi, ker obljube niso pomenjali, niti le, koga bodo nominirali. Krčali so do očitnosti in tudi stepili so se tu.

"We Are for Canada: First, Last and Always"
The Rt. Hon. W. L. Mackenzie King, Prime Minister of Canada.
Hamilton, Ont., June 17, 1940.
Dear Prime Minister:-
We, the Croatian people of Hamilton, assembled on Saturday, June 15th do hereby affirm our loyalty to King George VI of Canada. We also desire to offer our services to King George XI in any way the Government of Canada requires.
We are anxious to work for Ca-

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združeno državo (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicer \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

nada, we are anxious to fight for Canada and we offer our Croatian Home on Beach Road for the Government to use in any way it may see fit. This is offered notwithstanding what may happen in the near future.

We are for Canada, first, last and always.

Croatian National Home, Tony Cicak, President.

Nekaj komunističnih listov je kanadska vlada že ustavila. Eden hrvatski, ki je veljal za komunistični list, pa je takoj ko je Kanada stopila v vojno vedeni spominjalo na tiste dogodke in boje in včasi rano znova načelo.

IZ ZAPISNIKA SEJE ODBOROV JSZ

dne 30. maja 1940.

Te izredne seje dne 31. maja so se udeležili Rok Božičnik, Frank Alesh, Louis Beniger, Joseph Drasler, Justin Zajec, Anton Garden, Angela Zaitz, Ch. Pogorelec, Frank Zaitz in Donald J. Lotrich. Odsojni Josko in Mary Owen ter Vinko Ločnikar. Navzoč tudi Filip Godina.

Predseduje Anton Garden.

Tajnik Pogorelec poroča, da so referate sprejeli, kakor so označeni v osnutku za spored zbornika, Ivan Molek, Frank Česen, Anton Garden, Joseph Jauč, trije Antoni, namreč Shular iz Kansasa, Zornik iz Penne in Jankovich iz Cleveland, Milan Medvešek, Fred A. Vider, Math. Petrovich, John Rak, Donald J. Lotrich, Mary Dunn, Joseph Siskovich, Anton Zaitz in pa funkcionarji JSZ ter Prosvetne matice.

Ebin Kristan, ki je prvočno sprejel referat z nazivom "Svetovni položaj delavstva", je vsebine resolucije konvencije soc. stranke, ki se je izrekla proti vsaki pomoči zavezničkom od strani Zed. držav, svoj referat odpovedal. V pismu pravi, da izgleda kakor da JSZ želi ostati v stranki vzlje taksi resoluciji, katero on smatra za zatajitev mednarodnega socializma, on pa bi govoril kot mednarodni socialist, ne kot brezpočojen pacifist in bi vsled tega ne mogel soglasiti z zbornom, ki bi odobril tako stališče.

Dalje je sporočil Geo. Mašlach, da se mu je zborna nemogoča udeležiti in s tem tudi odrede referat, ki mu je bil doljen, namreč o stanju med ameriškimi Hrvati in Srbi z ozirom na naše gibanje. Enako je sporočil Frank Podboy, kateremu je bil neverjen referat "Unisno gibanje in JSZ".

Dalje tajnik omeni, da bodo mogoči v sporedu glede referatov še kakve spremembe, ki bodo sporočene v zapisniku.

Razprava o referatih. Pisma onih, ki so sporočila, da referata iz enega ali drugega vzroka ne morejo prevzeti, sprejeta na ziranje. Napravljenje so bile nekatere tehnične spremembe v osnutku sporeda, nakar se je prešlo na razpravo o reorganizaciji JSZ, ki so se je udeležili vsi navzoči.

Za prireditev načra za reorganizacijo so bili izvoljeni Anton Garden, Joseph Drasler in Frank Zaitz.

Razprava je trajala preko 11. ure zvečer.

Redna seja odborov JSZ in Prosvetne matice dne 7. junija 1940

Navzoči Frank Alesh, D. J. Lotrich, Josko Owen, Frank Zaitz, Anton Garden, Justin Zajec, Vinko Ločnikar, Angela Zaitz, Louis Beniger, Joseph Drasler in Chas. Pogorelec, Odsojni F. S. Tauchar, Rok Božičnik in Mary Owen.

Predseduje Louis Beniger.

Tajnik Pogorelec je podal seznam dosmed prijavljenih delegatov, iz katerega je razvidno, da bo zastopstvo približno tolično, kakor pred stišimi leti. Padlo bo število delegatov

Samostojna Zarja si je 20. junija, kakor poročajo iz Cleveland, spremenila ime v "Glasbeno matico". Tone Šmidel je s tem storil dobro poteko, ki jo je že dolgo tegi príporočal.

Kajti afera ločitve od klubove Zarje je napravila takrat mnogo skravnje napetosti in bojev, pa bi bilo bolje po tistem sedanjem procesu ločeni skupini spremeniti ime. Tako bi se spor kmalu pozabilo. Vztrajanje pri starem imenu pa je vedno spominjalo na tiste dogodke in boje in včasi rano znova načelo.

Nič se ne ve, kdaj bodo plinske maske spet potrebne

V tej vojni ni rabila strupenih plinov in nobena dejela. Ampak ko hitro ga ena prične, bodo maske proti plinu takoj na obrazi. Vojska oblast v Zed. državah ne zanika možno-

sti, da bo kdaj mogoče komu priti z letali in spuščati plin med naše prebivalstvo. Zato jih izdelujejo tudi v Zed. državah. Kajti če ne tukaj, se jih bo morda rabilo, kadar bi ili ameriški vojaki v vojni v kako drugo deželo. Temu pravimo "pripravljenost", o kateri se sedaj toliko govori in piše in še več pa troši zanjo. Na sliki so dekleta v edgewoodskem arzenalu v Md., ki zlagajo posamezne dele v celotne maske.

di važnega sestanka posebnega odbora svojega društva.

Za predsednika seje izvoljen C. Pogorelec.

F. Zaitz prečita zapisnika prejšnjih dveh sej, ki sta sprejeta.

Tajnik Pogorelec poroča, da je do tega datumata prijavilo deležne 18 klubov. Pričakuje se nadaljnja odzivov.

Prejel je pismo od kampanjskega odbora soc. stranke, v katerem sporočajo, da bi Norman Thomas lahko nastopil v Clevelandu 4. julija pod pokroviteljstvom našega zbornika. Odgovor je, da ima aranžmo za vse prireditve v področju pripravljalni odbor v Clevelandu in mu navedel naslov s priporočilom, da se naj v njim domuje. Pojasnjuje, da je dobil med tem od pripravljalnega odbora že odgovor. Po njihovem sporočilu nastopi Thomas ob 2. pop. 4. julija, in za predmet se mu določili socialistično protivočno resolucijo. Dalje Pogorelec pravi, da jim je na to pisal, da naj, če mogoče, aranžirajo shod na večer, ako se to izvesti.

Po kratki razpravi sklenjeno, da je to zadeva pripravljalnega odbora, kakor druge prireditve, ki jih je angažiral.

Chas. Pogorelec pravi, da se Joško Ovnu vsled njegovega dela ne bo mogoče udeležiti prihodnjega zborna.

Joško Owen pojasnji zadružke pri delu, ki so takšni, da mora ostati v službi. Sprejeto na znanje in sklenjeno, da se ga oprosti.

Zaitz predlaže, da ker je Ebin Kristan odškoni en referat radi vzroka, ki je bil pojasnjen na prejšnji seji, naj se ga povabi za referanta k točki "Petintridesetletnica Proletarca". — Predlog sprejet soglasno.

Reorganizacija JSZ. Ta točka je bila tudi na tej seji trd oreh. Navzoči so imeli pred sabo samo en načrt, kakor ga je predil Fr. Zaitz (priobčen v Proletarcu 12. junija). Debate so se udeležili vsi navzoči. Anton Garden je priporočil sestavo še enega načrta, ki bi določal, da JSZ ostane kot je, namreč pri stranki, a za one, ki ne bi želeli pripadati vanjo, ali pa v naseljibinah, kjer so vsled lokalnih razmer direktno socialistične postojanke nemogoče, pa naj se ustavljajo prosvetne delavske klube pod okriljem Prosvetne matice.

Seja, kot prejšnja, je bila burna, kajti gre se pač za bodočnost JSZ. Kako ji dati za delo v bodoče čim boljšo podlogo, o tem se eksekutiva ni mogla zediniti in vprašanje pride pred zbor z načrtom, kakor je bil objavljen v Proletarcu 12. junija in z drugimi načrti, kateri bodo predloženi.

SILA VOJNEGA BRODOVJA PO EDINIH DEŽEL V ČRNEM MORJU

To je daleč najmočnejše na vsem Balkanu in bi v sili lahko bilo uporabljeni za varnost njenih obal v Črnem morju.

Bulgari, ki vojno brodovje je izredno majhno. Bolzarija ima štiri patrolne ladje s po 100 tonami in 2-manjsi torpedovki. (Po "D. P.")

Kaj bo z Jugoslavijo?

Z njeno usodo meščarita Mussolini in Hitler. Premier Dražiša Cvetković in knez naštevnik Pavle sta obema zamerila, ker sta se obrnila za zaslabo v Moskvi.

"Kaj vama more Rusija sploh pomagati?" se cincino smeje nemški in italijanski tisk.

Poročali smo že, da je moral jugoslovanska vlada izpoliti na svobodo prejšnjega premierja Milana Stojadinovića. Čeprav so mu bile dokazane razne sleparje. Ampak on je bil velik prijatelj osi Rim-Berlin, posebno Berlinu.

Nemčija bi torej rada, da on spet postane premier jugoslovanske vlade.

Kot strela je šnila v svet vest, da ji Mussolini ponuja Ante Pavelića za vodnika! Po trditvah prič na obravnavi v Franciji je on aranžiral atentat na kralja Aleksandra in denarjem, s katerim ga zalaga že mnogo let Italija. On je plačan fašistični agent. Za razbitje Jugoslavije deluje v geslu, da mora postati Hrvatska popolnoma "svobodna" in skleniti prijateljstvo z Italijo.

Kar pomeni, da bi bila "svobodna" Hrvatska z Dalmacijo vred isto, kakor so sedaj Hitlerjevi "protektorati". Slovenija pa naj bi postala direktno italijanska posest.

S tem plenom se Mussolini in Hitler se nista docela sporazumela in to je vzrok, čemu je Jugoslavija še samostojna. A Jugoslavija natančno ve, da grežita nanjo dve mački. Ruski medved je je odškoni zaščito in tako čaka v napeti grozi najhujšega.

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 1475

424 Broad Street

JOHNSTOWN, PA.

Dr. John J. Zavertrnik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS:

2:00—4:00; 7:00—8:30 Daily

At 3724 W. 26th Street

Tel. Crawford 2212

At 1855 W. Cermak Rd

4:30—6:00 p. m. Daily

Tel. Canal 1100

Wednesday and Sunday by appointments only

Residence Tel.: Crawford 8440

If no answer — Call

Austin 5700

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,

pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

Polandech's Yugoslav-American Radio Broadcast

every Saturday, 3 to 4 P. M.

Station WHIP, 1480 kilo-

cycles.

(First Station on your dial.)

ZA LIČNE TISKOVINE

VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH

SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

Delo kluba št. 1 JSZ

VOJNA IN POMANJKANJE

V naslednjem podajam nekoliko pregleda in aktivnosti kluba št. 1 JSZ za leto 1939. Vzrok, da se je to poročilo zavleklo, je pač to, da je dela vedno polne roke na vseh koncih in krajih. Sicer pa pravilo: da bolj pozneje kot nikoli, še vedno drži.

Na kulturnem pojtu klub št. 1 še vedno prednjači, klub temu, da na dramskem polju vedno obstoječih razmer ni mogoče imeti toliko predstav kot smo jih bili vajeni pred sedanjem krizo. Lansko leto smo imeli samo dve dramski priredbi in sicer v marcu, ko je pri nas govoril dramski odsek kluba št. 114 JSZ iz Detroita z "Vasko Venero". Prebitek te priredbe je šel v tiskovni sklad Proletarca in za španske lojaliste. Koncem oktobra je klubov dramski odsek vprizoril z izredno dobrim gmotnim in moralnim uspehom Gogoljevo tridejansko burko "Zenitev". V juliju smo imeli običajni letni piknik v kroist Prolétarca. 31. decembra (1938) pa Silvestrovo zabavo. Vse te priredbe je posetilo 1583 oseb ali povprečno 395 oseb na vsakem.

Klubov pevski odsek "Sava" je imel dva koncerta in en piknik, vse z zadovoljivim uspehom.

Finančni pregled leta 1939 je bil sleden:

DOHODKI:	
Članarina kluba in Junior	\$ 351.73
Gukda	\$ 2,833.80
Bodhi priedebi	115.82
Skupaj	\$ 3,301.35
IZPLACILA:	
JSZ za članarino, konv. fond in P.M.	\$ 271.27
JSZ za španske lojaliste	74.23
Stroški s priedebami	1,910.73
Stroški Save (učitelj, nabava pesmi, dvorana za vaje)	355.90
Najemnina dvorane za seje, vaje dram. odseka itd.	44.00
Narocnina na soc. liste in revije ter oglasi	59.20
Poipore: Tiskovni fond Proletarca	\$ 288.18
Okraini organizacijski stroški	22.00
Nahava knjig za knjižnico in vaze	52.43
Junior Guild	27.63
Upravn stroški in razno	166.01
Skupaj	\$ 3,211.58
Računski zaključek:	
Dohodki	\$ 3,301.35
Prenos iz leta 1938	234.58
Skupaj	\$ 3,535.93
Izplačila	3,211.58
Blagajna 34. dec. 1939 \$ 324.35	

Druga imovina:
Delnice SDC \$ 4,193.05
Posojilo SDC 100.00
Knjižnica 290.00
"Zmrznjenega" na banki 71.43
Članske znake na roki 6.85
Skupaj \$ 4,795.68

Ob koncu leta je imel klub 77 dobrostoječih članov, nekaj pa takih, ki so zaostali s prispevkij nad po pravilih določeno dobo. Pristopila sta dva nova člana, odstopila pa dva. Sej je imel klub 12, na mnogih teh so se vršile razprave o raznih problemih, ki so bili in so pred nimi; na nekaterih so nastopili angleški sodruži.

Z ekranjo organizacijo je klub zadeval kolikor mu je bilo v danih okoljčinah najbolj mogoče; podporo ji daje \$ 2.00 mesечно skozi celo leto, naročen je tu li na strankino glasilo Call, katerega je prihajalo na naš klub po 20 iztovih tedenščini, pa ga ali sami pokupljajo ali pa ga razpečajo, med drugimi v Centru.

Klubov pevski odsek je imel kot običajno dva koncerta in uživaj prebitek je bil konec leta \$ 85.32. V številu članov, sicer tudi v kakovosti glasov se je pevski odsek izdatno izpolnil in upati je, da se še bolj.

To je le kratek pregled dela in aktivnosti kluba za prosto leto. Za vse uspehe, ki smo jih dosegli, gre priznanje članstvu, sicer tudi številnim somišljencim, ki so sodelovali z nami in nam pomagali pri prodaji vstopnic na razne naše prireditve. Vsem, ki so nam stali ob strani se priporočamo, da to vrše tudi v bodoči. Vse one pa, ki niso aktivni člani kluba, vabimo na pristop; čimveč nas bo, tem laže bomo vršili naše nalage.

Chas. Pogorelec, tajnik.

Delen se Nemčija hvali, da zvišuje kolicine živil na krušnih kartah, jih v Italiji nižajo. Zmanjkuje jih tudi mila, posebno pralnega mila, ki ga v Italiji že prej niso kaj posebno imeli, ne rabili.

Na Madžarskem imajo že stiri brezmesne dni v tednu. Menice so odprte samo še v torek, soboto in nedeljo, če je kaj mesta v njih. Treba pomisliti, da slovi Madžarska za bogato agrikulturno deželo...

V Jugoslaviji gre silno trda posebno delavcem. D. P. k temu omenna statistične podatke iz predvojne in povojne dobe (od leta 1914 do sedaj), ki kažejo, da znaša povprečna mesta v Jugoslaviji le okoli 50% realne vrednosti v primeri s predvojno realno vrednostjo. To se pravi, da se je takrat dobilo za denar povprečno 50% več potreščin, kakor za isto vsto sedaj, a meža pa je ostala večinoma tako kakor takrat. Ni čudno, da vlada v revnih plasteh ljudstva v Jugoslaviji toliko nezadovoljstvo.

Nemci — izgleda, so si pomagali z zaplemba začel živil v deželah, katera so okupirali. Tako na primer so jim adle v

roke ogromne zalage provijanta v Franciji, v Belgiji, na Nizozemskem in Danskem. Italiji pa gre z živili jako slabo.

STROGE KAZNI ZA ONE, KI SE NE BI RAVNALI PO ZAKONU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

zakon prične izvajati, ne pridejo registrirati.

Kako se je ravnat registram?

Vsi, ki se morajo po omenjenemu datumu registrirati, morajo potem vselej navesti istemu uradu v slučaju preselitve svoj novi naslov. Vsake tri meseca po prvi registraciji se morajo uradu prijaviti znova tudi ako se ne preselijo.

Vsi podatki, ki jih morajo navesti podvrženci te postave, ostanejo tajni in so na razpolago edino oblastim.

Najboljši izhod

Ker so nedržavljani sedaj odrinjeni tudi od relifa in jim je delo čedzdale težje dobiti, je najboljše, da se potrudijo dobiti državljanstvo ko hitro močno, četudi je to sedaj veliko težje kakor nekoč.

Ako zmaga Nemčija, bo zla važa po svetu najbrž odpravljena in namesto nje nastala povsod takozvana kontroliroma valuta, kakor jo imajo že mnoge dežele. Nad polovico vsega svetovnega zlata je sedaj v posesti Zed. držav. Hrani ga v podzemskih rovih v Fort Knoxu, Ky. Na podlagi sedanje vrednote predstavlja vrednost 16 milijard dollarjev.

Kaj bo z zlatom?

Ako zmaga Nemčija, bo zla važa po svetu najbrž odpravljena in namesto nje nastala povsod takozvana kontroliroma valuta, kakor jo imajo že mnoge dežele. Nad polovico vsega svetovnega zlata je sedaj v posesti Zed. držav. Hrani ga v podzemskih rovih v Fort Knoxu, Ky. Na podlagi sedanje vrednote predstavlja vrednost 16 milijard dollarjev.

Letaštvo nevaren poklic

Angleško poveljstvo pravi, da je bilo v tej vojni do konca junija ubitih, pogrešanih ali pa vjetih okrog 2,900 angleških letalcev.

St. 28. NEWBURGH. — Tajnik-blagajnik Joseph Lever, 2737 E. 79th St. Organizator Anton Zelegnik. Zapisnikar Jos. W. Lever ml. Seje drugo soboto v mesecu ob 7:30 zvečer na domu organizatorja, 8818 St. Katherine Ave.

St. 49. COLLINWOOD. — Tajnik-blagajnik Ivan Jontes, 16911 Waterlo Rd. Zapisnikar Andy Bozich. Organizator John Bozich. Seje vsak petek v mesecu ob 8. zvečer v Slov. del domu.

St. 222. GIRARD. — Tajnik-blagajnik John Bogay, 143 Smithsonian St. Organizator Anton Nagode. Zapisnikar John Taneck. Seje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dop. v Nagodetovih prostorih.

PENNSYLVANIA

St. 5. FRANKLIN-CONEAU. — Tajnik-blagajnik John Rak, 103 Ohio St., Johnstown. Zapisnikarica Mary Zabreč. Organizatorji, Anton Gabrenja, Andrew Vidrich in Jacob Gabrenja. Seje vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. pop. v dvorani dr. Sv. Alcijzija.

St. 10. FOREST CITY. — Tajnik-blagajnik Anton Drasler ml., RFD 2, Box 44. Organizator (?). Zapisnikar Frank Drasler. Seje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popoldne na domu tajnika na Brown-dale.

St. 13. SYGAN, PA. — Tajnik-blagajnik Lawrence Kaucic, RFD 2, McDonald, Pa. Zapisnikar Frank Pustovrh. Organizator John Wirant. Zboruje prvo nedeljo v mesecu v dvorani društva št. 6 SNPJ, Stra-bane.

St. 19. BURGETTSTOWN. — Tajnik Joseph Krmel, 110 Stella St. Zapisnikar John Seje. Organizator Frank Laurich. Seje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 3. pop. v Slov. domu.

St. 118. CANONSBURG. — Tajnik-blagajnik Marko Tekavec, 514 Franklin Ave. Organizator J. Terčelj. Zapisnikar John Koklich. Seje vsako 1. nedeljo v mesecu ob 10. dop. v dvorani društva št. 138 SNPJ, Stra-bane.

St. 175. MOON RUN. — Tajnica Jennie Jerale, RFD 5, Box 443, Crafton, Pa. Zapisnikar Jacob Tomec. Organizator Jacob Ambrozich, Seje 2. nedeljo v mesecu ob 2. pop. v dvorani Sam. podp. društva.

St. 211. W. ALIQUIPPNA. — Tajnik-blagajnik Bartol Yerant, 115½ Beaver Ave. Zapisnikar George Smrekar. Organizatorja Andrew Antonic in Andrew Fatur. Seje (?).

WEST VIRGINIA

St. 228. PURSGLOVE. — Tajnik-blagajnik John Galion, Box 116, Osage. Organizator Lawrence Selak. Zapisnikar Tony Pogarč. Seje vsako 2. nedeljo v mesecu ob 3. pop. v Joe Zeleznikovi dvorani v Osage, W. Va.

WISCONSIN

St. 45. WAUKEGAN. — Tajnik-blagajnik Jacob Mešec, 1037 Adams St., N. Chicago. Zapisnikarica Anna Mahnič. Organizator Martin Judnich. Seje vsako tretnjo sredo v mesecu ob 7:30 zvečer v Slov. nar. domu.

St. 47. SPRINGFIELD. — Tajnik-blagajnik Joseph Ovca, 1841 S. 15th St. Organizator Louis Alichek. Zapisnikar John Goršek st. Seje vsako 3. nedeljo v mesecu ob 3. popoldne na domu tajnika na Brown-dale.

INDIANA

St. 41. CLINTON. — Tajnik-blagajnik Iosef Španec, 560 N. 11th St. Organizator William Starha. Zapisnikar Bartol Oblak. Seje zadnjo nedeljo v mesecu pri tajniku.

KANSAS

St. 21. ARMA. — Tajnik-blagajnik Anton Šular, Box 27. Zapisnikar John Pečar. Organizator Anna Bratkovich. Bedne seje se vrše vsako četrto nedeljo v mesecu v frontenski dvorani.

MICHIGAN

St. 114. DETROIT. — Tajnik-blagajnik Joseph Klarich, 12513 Main St. Organizator Anton Aniček. Zapisnikar Anton Jurca. Seje vsako 3. soboto v mesecu ob 7:30 zvečer v SND, 17153 John R.

OHIO

St. 11. BRIDGEPORT. — Tajnik-blagajnik Joseph Snay, RFD 1, Box 7. Zapisnikar John Vitez. Organizatorji: Blaine, Frank Mihelčič; Barton, Joseph Skoff; Bridgeport, Louis Gorčec. Glavn organizzator in začetnik Proletarja Joseph Snay. Seje vsako 3. nedeljo v mesecu ob 10. dop. v društveni dvorani na Boydville.

St. 27. CLEVELAND. — Tajnik-blagajnik John Krebel, 6409 St. Clair Ave. Organizator Louis Zorko in Anthony Eliersch. Zapisnikar August Komar. Seje vsaki drugi petek ob 8. zvečer v Slov. nar. domu.

Tajnikov klubov in Konferenc prosimo, da naj nam vsp spremembe v odberih in naslovih točno sporoči, da jih vyratimo v seznamu.

Grafična obrt v Jugoslaviji zelo prizadeta

Valedi nezadostnega dovoza grafičnih potrebščin iz Nemčije in draginje papirja so razne tiskovne in drugi grafični izdelki v Jugoslaviji v ceneh zelo poskočili.

Ponemčevanje na Poljskem

Nemška oblast je dala Nemčem v Varšavi eno najboljših ponuj, ki bo center nemške "kulturne" v tem mestu. Vrh tega so Nemci otvorili v Varšavi in okolici 36 nemških šol.

Being "On The Job"

By Dr. CHARLES STELZLE

The man who is on the job only when he is wearing his overalls, or when he is working at his desk, or standing behind the counter, will probably stay there as long as he lives, although he will be among the first to be let out when business slows up. Industrial processes are moving along so fast that no man who wants to get ahead can afford merely to plug along, doing routine things, allowing the job to get ahead of him, instead of trying to keep ahead of the job.

The sound of the whistle isn't a sign that he is to stop thinking about the job. It's a fact that the man who is on the job longest and hardest when he's away from the shop will ultimately spend the least time in the shop. We're thinking now of the man who will some day land inside the superintendent's rail, while others wait outside the gate. It's so easy to stop when the job gets hard and to find a really legitimate excuse for chucking it—one that will be accepted by our friends and be a comfort to ourselves.

Those who succeed get there principally because they hang on when others let go, not because they possess more original power. Actually it's in the little things that most men fall down. Sometimes it's just a word spoken at a critical moment which either makes or unmakes a man's future. An opinion expressed, and the keen judge sizes up a man and generally puts him where he belongs, because it is usually a character and a life which is back of the world knows it.

Sometimes it's a matter of dress. And I'm not thinking of "swell" clothes. A frayed linen collar, worth, at the time, less than a nickel, has cost many a man the chance of a lifetime. There are geniuses who can afford to be slothful, but you've got to prove that you're a genius before you can afford to be a sloth.

But, principally, it's the man who is on the job seven days in the week who will win out. Not in the same way every day, of course, but always, whether he works or plays, whether he reads or writes, whether he talks or thinks, or thinks BEFORE he talks—that's the man who will make his way to the front, while others step aside.

There's no rule in any trade union which prohibits a worker from getting ahead in this fashion, so long as he's on the level with his fellow-workers. And if he is made of the right kind of stuff, he will be an asset to his union instead of a hindrance.

But there is a battle for peace and prosperity. Not for brass medals to give to poster

Much Has Been Accomplished

Every so often we hear someone questioning the work, or need, of our Federation.

Sometimes it comes from sources totally uninformed, and at others, it is the deliberate work of small malicious minds, guided by ulterior motives.

It is not my intention here to elaborate on that issue, but rather, to look at some of the items which can be placed on the credit side of the ledger.

Of no little importance to our movement is the very creditable fact that the best literary minds among our people in America are devoted to our publications — American Family Almanac, May Herald, Proletarec, and various other works our Federation through its Educational Bureau has published. Each issue of these publications is filled with intelligent thinking and writing.

It is extremely significant that the intellectuals subscribe to the Socialist theory and are members of our movement.

Don't misunderstand us as placing secondary importance on the work of the "Jimmie Higgins" brigade in our movement.

What should this mean to us?

For one thing, it very definitely indicates that the Socialist plan has appeal for anyone caring to become acquainted with it. And, if we should take a lesson from history, we will place the reason for our small numbers where it rightfully belongs. That is, the general mass is not properly educated to build the kind of human society that would be best. The change is very slow and painful. But, aided by science and invention, in time it must come, if the human race is to survive.

What else has been accomplished through our work?

Through our press, the JSF has bound closely together the progressive-minded element among Jugoslavs in America throughout the past three and a half decades and has held it together. Belief in a common theory and the hope that it will someday become reality, is the common bond which holds us together. And make no mistake about it, the need for strengthening this hope of humanity in the present period of mounting hysteria is more urgent than ever.

Furthermore, we have kept before the eyes of our readers a true picture of the labor and political events as they unfold from day to day.

All kinds of storms, arising from our own internal sources as well as from without, have been weathered during the past decades. Likewise, present difficulties are adaptable to sensible solution if we deal with them calmly, broadmindedly, intelligently, and without personalities becoming a paramount factor.

Educational and cultural work of our Federation has been of inestimable value to Slovenes in America.

It is not completed. It has, in fact only fairly begun. The vast field to which we can apply ourselves lies ahead, waiting cultivation. Yes, there are many still untouched fields, especially among youth, in which an organization like ours can be of tremendous importance.

Our Educational Bureau is today evincing healthy signs of growth. It was never stronger or more popular. Organized fraternal, dramatic, and cultural groups throughout the entire country have become affiliated and are availing themselves of its services.

Although we were unable to entirely fulfill our customary service to our members this year, most of them reaffiliated for the current year, while a number of new groups joined.

All of this important work must continue uninterrupted in the future.

In any decision the Convention makes, the welfare of our organization, in its various fields of endeavor, must be kept uppermost in mind. No issue at present is large enough or important enough to justify an excuse for dividing our forces and opening the doors to destructive factional strife in the critical period immediately ahead.

Joseph Drasler.

OVER THE WEEK-END

COME YOUNG, COME OLD!

CLEVELAND.—To be assured of a delightful day, come to the Socialist Branch No. 27 and Zarja's annual picnic on Sunday, July 7. The Branch will celebrate its 30th anniversary at the SNPJ picnic grounds, known to all as the SNPJ farm.

Music for young and old will be furnished by Frank Jankovich and his orchestra. Speakers of the afternoon will be Etbin Kristan, Mati Petrovich and Frank Zaitz of Chicago.

To satisfy your athletic desires, games will be played during the afternoon with prizes galore.

Buses will leave from the Slovene National Home on St. Clair Ave., between 8 and 9 o'clock in the morning and 1 and 2 o'clock in the afternoon.

Bring your friends along and make sure not to miss all this enjoyment yourself. Yours truly will also be present.

Zdenka Mahnic.

We counted over a dozen of our members at the Norman Thomas dinner last Saturday when Thomas made his first Chicago campaign speech. About two hundred Chicago comrades and others filled every available chair at the tables.

Thomas made it emphatic that our war is right here in America—the war against the depression.

Again appreciation is due those who were on hand and ready to help wherever help was needed.

The bacterial mist emitted by a new electric sterilizer for purifying and deodorizing the air of sick rooms is so fine that it will not fog glass.

Clubwomen in New York's fashionable Westchester county are making plans for evacuation of their cats in the event of invasion.

Why not unleash the pussies against the dogs of war?

REVIEW OF BRANCH NO. 1 JSF, ACTIVITIES IN THE PAST YEAR

CHICAGO.—From the secretary's report covering the work of Branch No. 1 JSF, in all its fields, it can be seen that fund-raising affairs of all kinds, following one upon the other, were held throughout the past year. In the field in which our branch was once most active—dramatics—we dropped. Only two dramatic presentations were staged last year, as compared with four, five, and even more per year that we once knew. Here is one form of undertaking in which a large percentage of the cash turnover is profit, as none of the players are compensated. Everybody contributes his time and work for the good of the Branch.

In addition, we had our Proletarec Picnic in July and our New Year's Eve Party. A total of 1583 people attended these undertakings or an average attendance of about 400.

Our labor chorus "Sava" gave two concerts in addition to their summer picnic, all of which were well attended and pronounced successful.

A glance at the financial statement for the year shows that we took in from all sources a total of \$3,861.55. Total expenditures were \$3,311.58. Treasury balance at the end of the year was \$324.35. Total assets of the Branch amount to \$4,795.68. The largest item among our assets is Slovene Labor Center stock, in which we have \$4,193.05 invested. \$288.18 was contributed to the Sustaining Fund of Proletarec during the year.

Our membership at the end of the year, the report shows, was 75 members in good standing, with their dues paid up to date. A number of other were one or more months in arrears. Two new members joined during the year and two dropped out, leaving our total membership even for the year. 12 meetings were held regularly, one each month. Speakers and discussion periods followed most of the meetings, adding life to our gatherings.

A large percentage of our members are regular Call and Proletarec subscribers.

Branch No. 1 cooperated with the national, state, and county organizations in every respect. We donated \$2 per month regularly to the county organization. A bundle of 20 copies of the Socialist Call is sold among Branch members each month. A noticeable and encouraging membership gain was made during the year in our chorus, "Sava." Besides its weekly rehearsals and other affairs, such as the annual Song Festival held by Slovene choruses, in which it participates, "Sava" has encouraged among its members a better understanding than can result merely from weekly meetings and rehearsals, by sponsoring social evening when the entire group goes out to enjoy themselves together.

A great deal of appreciation and thanks is due those loyal comrades who were "Johnny-on-the-spot" anytime they were asked to work. It's that sort of cooperation which makes whatever we are able to accomplish possible. To all those who attend our affairs regularly along with their friends, appreciation is also due. While to those who have not put their shoulder to the wheel, let this be an invitation to join our ranks and get into our work. You will find it as interesting as it is educational, and at the same time help lighten the load of those now carrying it.

Having pioneered in these fields for many years before the Roosevelt administration, out of sheer necessity, began enforcing social legislation. Socialists had the foresight to propose and work for such laws even before we nose-dived into a depression now over a decade old and still appearing half and hearty.

Time after time we have pointed out the need, the tremendous need, for decent housing, for wiping out germ-breeding, rat-infested slum areas in which millions of people in every large city live.

Through a sensible analysis we have realized the terrible loss of man power in the horde of sickly weaklings growing up in the unhealthy atmosphere of the slums, and we have proposed to do something about it.

Something that would go much further than the mere scratch on the surface of America's economic ills made by the New Deal.

Having pioneered in these fields for many years before the Roosevelt administration, out of sheer necessity, began enforcing social legislation. Socialists had the foresight to propose and work for such laws even before we nose-dived into a depression now over a decade old and still appearing half and hearty.

On the issue of war, it would certainly be the height of folly to accuse the party of clamoring for war, either at present or in the past. War mongering is one term that cannot be pinned to sincere Socialists. The record of the party in the past is made by the New Deal.

Old-age pension laws, with payments at a much earlier period than those in force at present, have been advocated by the Socialists for a good many years.

Unemployment insurance is an old story with the party. We have advocated its enforcement in every campaign, and through the party's press we have carried the message to the American people from one decade to another.

In this day and age, when an ever larger number of people are rapidly becoming thoroughly disgusted with the manner in which the capitalist system has administered the affairs of the country, and are willing to concede its failure to adequately provide for the needs of the American people, increasingly more, people are thinking in terms of what the Socialist program advocates.

They are beginning to realize with the Socialists, that tremendous steps forward could be taken toward alleviating the unemployment situation through a vast plan of housing and public works. Almost too big to estimate, is the vast program of building roads, bridges, parks, homes, schools, and other institutions, this country needs. Although the New Deal has found work for many discarded by private industry, it has never done much more than dilly-dally with public works.

The very fact that the Socialist program would go far beyond anything the New Deal has ever aspired to, substantiates what I have said before—our party is the only party with a program that would put the unemployed to work at useful labor.

Electricians have developed a method to measure the bacteria killing energy of ultraviolet rays from germicidal lamps.

Good luck is the willing handmaid of upright, energetic character, and conscientious observance of duty. —Lowell.

Sweden has prohibited the importation of news-reel films having crocodiles in the Swedish language or accompanied by sound recordings in Swedish.

THE MARCH OF LABOR

Yes, We Need a Radical Movement

By JOSEPH DRASLER

It is not necessary to peruse the platform of the Socialist party very closely to detect the similarity between New Deal legislation of recent times and that which the Socialist party, has had in its platform ever since the existence of the party.

Take any one of the New Deal innovations—government housing-projects, public works, old-age pensions, unemployment insurance, wage and hour laws—to mention the major New Deal social legislation, and you will find them in the Socialist platform. They differ in only one respect: the Socialist proposals are broader, much more advanced, and would more adequately cover the needs of the American people.

Having pioneered in these fields for many years before the Roosevelt administration, out of sheer necessity, began enforcing social legislation. Socialists had the foresight to propose and work for such laws even before we nose-dived into a depression now over a decade old and still appearing half and hearty.

Time after time we have pointed out the need, the tremendous need, for decent housing, for wiping out germ-breeding, rat-infested slum areas in which millions of people in every large city live.

Through a sensible analysis we have realized the terrible loss of man power in the horde of sickly weaklings growing up in the unhealthy atmosphere of the slums, and we have proposed to do something about it.

Something that would go much further than the mere scratch on the surface of America's economic ills made by the New Deal.

Old-age pension laws, with payments at a much earlier period than those in force at present, have been advocated by the Socialists for a good many years.

Unemployment insurance is an old story with the party. We have advocated its enforcement in every campaign, and through the party's press we have carried the message to the American people from one decade to another.

In this day and age, when an ever larger number of people are rapidly becoming thoroughly disgusted with the manner in which the capitalist system has administered the affairs of the country, and are willing to concede its failure to adequately provide for the needs of the American people, increasingly more, people are thinking in terms of what the Socialist program advocates.

They are beginning to realize with the Socialists, that tremendous steps forward could be taken toward alleviating the unemployment situation through a vast plan of housing and public works. Almost too big to estimate, is the vast program of building roads, bridges, parks, homes, schools, and other institutions, this country needs. Although the New Deal has found work for many discarded by private industry, it has never done much more than dilly-dally with public works.

The very fact that the Socialist program would go far beyond anything the New Deal has ever aspired to, substantiates what I have said before—our party is the only party with a program that would put the unemployed to work at useful labor.

Electricians have developed a method to measure the bacteria killing energy of ultraviolet rays from germicidal lamps.

Good luck is the willing handmaid of upright, energetic character, and conscientious observance of duty. —Lowell.

Sweden has prohibited the importation of news-reel films having crocodiles in the Swedish language or accompanied by sound recordings in Swedish.

Clubwomen in New York's fashionable Westchester county are making plans for evacuation of their cats in the event of invasion.

Why not unleash the pussies against the dogs of war?

WHAT THE COUNTRY THINKS ABOUT LABOR

Fortune magazine claims that its samplings of public opinion are the most scientific of any of the what-do-you-think polls, since the people interviewed are truly representative, in the proper ratios, of the country's regions, occupations, income groups and allegiances. The uncanny accuracy with which Fortune foretold, state by state, the re-election of Roosevelt in 1936, and the apparent soundness of its other surveys give substantial basis to this claim.

Its sampling of attitudes toward unionism, reported in its June issue, may therefore be accepted, in the absence of evidence to the contrary, as a reasonably reliable picture of what Americans think about labor organizations.

Sixty per cent of the folks queried think that unions are needed to protect workers. Half of these replied that unions were needed under any circumstances. The other half thought it would be fine if unions weren't needed, but said they certainly thought they were essential now. An additional 25 per cent of those queried believe unions are needed in some cases, but not in a majority. Only 9.2 per cent believe that they do more harm than good and should be abolished, while 5.8 per cent—mostly from the rural districts—said they didn't know.

Fortune interviewers also asked this question: "Which of these people do you feel have been on the whole helpful to labor and which harmful?" Opinions were:

	Helpful Per Cent	Harmful Per Cent	Don't Know Per Cent
Henry Ford	73.6	12.3	14.1
Sen. Wagner	51.8	5.6	42.6
William Green	49.7	18.2	32.1
Set. of Labor Perkins	43.4	19.4	37.2
Sen. Robert La Follette	22.0	5.5	72.5
John L. Lewis	32.6	44.6	22.8
Norman Thomas	14.1	20.5	65.4
Tom Girdler	4.4	9.7	85.9
Earl Browder	4.2	39.4	56.4

The most curious thing about these replies is that more people, a large number of them workers, thought Henry Ford has been more helpful to labor than have been Senator Wagner, William Green or John L. Lewis.

The idea of a national labor party, according to Fortune's findings, has not yet gained wide acceptance. Here's what its quizzers were told about what labor should do in politics:

Keep out of politics	56
Support Republicans or Democrats	18